

2024-01

$\beta \ddot{y} \ddot{Y} \acute{A} \grave{I} \gg \zeta \hat{A} \ddot{A} \zeta \acute{A} \mu \gg \mu^{30} \ddot{A} \textcircled{R} \tilde{A} \ddot{A} \cdot \frac{1}{2} \pm$
 $\beta \ddot{y}^0 \pm^1 \quad \cdot^1 \mu \acute{A} \mu \acute{I} \frac{1}{2} \cdot \tilde{A} \cdot \ddot{A} \cdot \hat{A} \gg \zeta^{31} \tilde{A} \ddot{A}^{10} \textcircled{R}$

$\beta \ddot{y} \textcircled{e} \zeta \acute{A} \ddot{A} \zeta \acute{I} \cdot \hat{A}, \quad \textcircled{R} \frac{1}{4} \zeta \hat{A}$

$\beta \ddot{y} \textcircled{e} \mu \ddot{A} \pm \acute{A} \ddot{A} \acute{A} \zeta^{1 \pm 0} \grave{I} \quad \acute{A} \grave{I}^3 \acute{A} \pm \frac{1}{4} \frac{1}{4} \pm \tilde{A} \ddot{A} \cdot \frac{1}{2} \cdot \bullet^{30} \gg \cdot \frac{1}{4} \pm \ddot{A} \zeta \gg \zeta^{310} \textcircled{R} \gg \zeta^{31} \tilde{A} \ddot{A}^{10} \textcircled{R} \quad 0 \pm^1 \ddot{A} \pm \S \acute{A} \cdot \frac{1}{4}$
 $\beta \ddot{y} \textcircled{e} \zeta \gg \textcircled{R} \quad \ddot{Y}^{10} \zeta \frac{1}{2} \zeta \frac{1}{4}^{10} \hat{I} \frac{1}{2} \cdot \acute{A}^1 \tilde{A} \ddot{A} \cdot \frac{1}{4} \hat{I} \frac{1}{2} \quad 0 \pm^1 \quad \textcircled{R} \zeta^{-0} \cdot \tilde{A} \cdot \hat{A}, \quad \pm \frac{1}{2} \mu \acute{A}^1 \tilde{A} \ddot{A} \textcircled{R} \frac{1}{4}^1 \zeta \cdot \mu \neg \acute{A} \zeta \gg^1 \hat{A}$

<http://hdl.handle.net/11728/12847>

Downloaded from HEPHAESTUS Repository, Neapolis University institutional repository

ΣΧΟΛΗ: ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

MSc:

ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ (IN FORENSIC ACCOUNTING)

ΤΙΤΛΟΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:

**Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΣΤΗΝ ΑΠΟΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΗΣ
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΑΠΑΤΗΣ**

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ: ΜΟΥΤΟΥΔΗΣ ΔΗΜΟΣ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2024

ΣΧΟΛΗ:

ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

MSc:

ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ (IN FORENSIC ACCOUNTING)

ΤΙΤΛΟΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:

**Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΣΤΗΝ ΑΠΟΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΗΣ
ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΑΠΑΤΗΣ**

**Διπλωματική εργασία η οποία υποβλήθηκε προς απόκτηση Μεταπτυχιακού τίτλου
σπουδών στην Εγκληματολογική Λογιστική στο Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφος**

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΕΙΣΗΓΗΤΗ:ΣΑΡΙΑΝΝΙΔΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Περίληψη	σελ6
Abstract	σελ8

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

i. Γενικά	σελ9
ii. Σκοπός της Διπλωματικής Εργασίας	σελ10
iii. Ερευνητικά Ερωτήματα	σελ11
iv. Δομή της Εργασίας	σελ11

ΜΕΡΟΣ Α : ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

1.1. Γενικά στοιχεία για την ελεγκτική	σελ12
1.2 Ορισμός Ελεγκτικής και Ελέγχου	σελ13
1.3 Οι Διακρίσεις της Ελεγκτικής και του Ελέγχου	σελ15
1.3.1. Οι Διακρίσεις της Ελεγκτικής	σελ15
1.3.2. Οι Διακρίσεις του Ελέγχου	σελ16
1.3.3. Τα είδη των Ελέγχων	σελ17

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΘΕΜΑΤΑ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

2.1. Η Σημασία και η Αναγκαιότητα της Ελεγκτικής	σελ18
2.2. Θέματα που εξετάζει η Ελεγκτική	σελ19
2.2.1. Αντικείμενο του Ελέγχου	σελ20
2.3. Υποκείμενο του Ελέγχου	σελ20

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

3.1 Γενικά	σελ23
3.2 Ο Ορισμός του Εσωτερικού Ελέγχου	σελ24
3.3 Ο Σκοπός του Εσωτερικού Ελέγχου	σελ25
3.4 Ανεξαρτησία και Αποτελεσματικότητα του Εσωτερικού Ελέγχου	σελ26
3.5 Η Αναγκαιότητα και Χρησιμότητα του Εσωτερικού Ελέγχου	σελ27
3.6 Τα είδη του Εσωτερικού Ελέγχου	σελ27
3.7 Αναφορά για τους Εσωτερικούς Ελεγκτές	σελ29
3.7.1 Ορισμός Εσωτερικού Ελεγκτή	σελ29
3.7.2 Τα προσόντα των Εσωτερικών Ελεγκτών	σελ29
3.7.3 Ο Ρόλος των Εσωτερικών Ελεγκτών	σελ31
3.7.4 Ο Κώδικας Δεοντολογίας των Εσωτερικών Ελεγκτών	σελ32

ΜΕΡΟΣ Β : ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟΝ ΡΟΛΟ ΤΩΝ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΩΝ ΕΛΕΓΚΤΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ

4.1 Γενικά	σελ35
4.2. Ο Ρόλος του Ορκωτού ελεγκτή	σελ36
4.2.1. Ο Ορισμός του υποχρεωτικού ελέγχου	σελ36
4.2.2. Ο Ρόλος του ελεγκτή στις οικονομικές καταστάσεις	σελ37
4.2.3. Η θέση του ορκωτού ελεγκτή στην εταιρεία	σελ38
4.2.4. Η θέση του ορκωτού ελεγκτή στην εταιρεία	σελ40

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Η ΑΣΤΙΚΗ ΕΥΘΗΝΗ ΤΩΝ ΟΡΚΩΤΩΝ ΕΛΕΓΚΤΩΝ

5.1.Γενικά	σελ41
5.2. Η δημιουργική λογιστική ως εργαλείο λήψης αποφάσεων	σελ42
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ:	σελ43
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:	σελ44-45

Υπεύθυνη δήλωση

Δηλώνω υπεύθυνα ότι η συγκεκριμένη μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία εκπονήθηκε για την λήψη του μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών του Πανεπιστημίου Νεαπολις Πάφου της σχολής Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής, του Μεταπτυχιακού Προγράμματος στην Εγκληματολογική Λογιστική, με τίτλο διατριβής: Ο Ρόλος του ελεγκτή στην αποτροπή και διερεύνηση της λογιστικής απάτης, έχει συγγραφεί από εμένα προσωπικά και δεν έχει υποβληθεί ούτε εγκριθεί στο πλαίσιο κάποιου άλλου μεταπτυχιακού η προπτυχιακού τίτλου σπουδών, στην Ελλάδα η στο Εξωτερικό. Η εργασία αυτή έχει εκπονηθεί από εμένα, αντιπροσωπεύει τις προσωπικές μου απόψεις επί του θέματος και το κείμενο είναι γραμμένο με δικά μου λόγια και δεν αποτελεί προϊόν λογοκλοπής από τρίτες πηγές, οι πηγές τις οποίες άντλησα για να ολοκληρώσω την διατριβή μου αναφέρονται στο σύνολο τους αντιπροσωπεύοντας πλήρως τις αναφορές μου στους συγγραφείς, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που χρησιμοποιήθηκαν για την ολοκλήρωση της.

Περίληψη

Στο σημερινό σύνθετο οικονομικό περιβάλλον η Ελεγκτική , και κυρίως ο ρόλος του ελεγκτή μέσα σε αυτό είναι ένα από τα σημαντικότερα και πρωτεύοντα πράγματα για την ανάπτυξη και την εξέλιξη του κλάδου της λογιστικής επιστήμης, και ο ρόλος αυτός είναι καταλυτικός για την προσπάθεια και την εξασφάλιση ενός υγιούς παγκόσμιου οικονομικού συστήματος. Λόγω των συνεχώς αυξανόμενων απαιτήσεων τόσο των οικονομικών υπηρεσιών όσο και των οικονομικών μονάδων ο ρόλος του ελεγκτή μέσα σε όλη αυτή την κατάσταση είναι μονόδρομος , οπότε θα πρέπει να είναι και καθοριστικός τώρα και μετέπειτα, η δημιουργία νέων νόμων σχετικά με την παραποίηση των οικονομικών καταστάσεων είναι σημαντική για τη διασφάλιση της διαφάνειας και της ακεραιότητας στο οικονομικό περιβάλλον. Οι νέοι νόμοι μπορούν να επιφέρουν αλλαγές στη νομοθεσία που διέπει την εταιρική διακυβέρνηση, τη λογιστική πρακτική, και τις υποχρεώσεις αναφοράς των επιχειρήσεων.

Αυτά τα μέτρα συνήθως περιλαμβάνουν:

1.Ενίσχυση της Εποπτείας και Επιθεώρησης: Αύξηση των αρμοδιοτήτων των αρχών που εποπτεύουν τις οικονομικές δραστηριότητες, με σκοπό την πρόληψη και αντιμετώπιση της παραποίησης.

2. Επιβολή Αυστηρότερων Κυρώσεων: Επιβολή αυστηρότερων ποινών σε περιπτώσεις παραποίησης οικονομικών καταστάσεων, προκειμένου να αποτραπεί η επανάληψη τέτοιων πρακτικών.

3.Ενίσχυση των Αναφορών Εταιρικής Διακυβέρνησης: Εισαγωγή νέων κανόνων για την ενίσχυση της διαφάνειας και των ελέγχων στις εταιρικές δομές.

4.Εκπαίδευση και Ευαισθητοποίηση: Προαγωγή προγραμμάτων εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης για επιχειρήσεις και επαγγελματίες στον τομέα των οικονομικών για την αναγνώριση και αντιμετώπιση της παραποίησης.

5.Ενίσχυση της Συνεργασίας Αρχών: Προώθηση της συνεργασίας μεταξύ διάφορων αρχών, εθνικών και διεθνών, για την αποτελεσματική αντιμετώπιση της παραποίησης.

Η δημιουργία και η εφαρμογή τέτοιων νέων νόμων συμβάλλει στη διασφάλιση της εμπιστοσύνης στα οικονομικά συστήματα και στην προστασία των επενδυτών και του κοινού.

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να μελετήσει σε βάθος τον ρόλο του ελεγκτή στην αποτροπή και την διερεύνηση της απάτης , είναι σύνηθες φαινόμενο στις μέρες μας να παρατηρούμε παρατυπίες από τις οικονομικές μονάδες αλλά και τα στελέχη αυτών με σκοπό την ωραιοποίηση των οικονομικών τους αποτελεσμάτων προκειμένου να επιτύχουν τους στόχους τους που αυτοί συνδέονται άμεσα με την διάπραξη της λογιστικής απάτης, επιπρόσθετα γίνεται λόγος για τα χαρακτηριστικά της λογιστικής απάτης ποιος ο απώτερος σκοπός που ωθεί κάποιον να την διαπράξει, μέθοδοι παραποίησης οικονομικών καταστάσεων,

και συμβολή του ρόλου του ελεγκτή σε αυτή και ποιες οι στρατηγικές πρόληψης για την αποφυγή της , αλλά και ο εντοπισμός της σε περίπτωση που ολοκληρωθεί μια απάτη.

Επιπρόσθετα θα γίνει αναφορά στην αναγκαιότητα του έργου τόσο του εσωτερικού ελέγχου και γενικά του εσωτερικού ελεγκτή σε μια επιχείρηση, όσο και σε αυτό του εξωτερικού ελέγχου, αλλά και του εξωτερικού ελεγκτή. Θα γίνει αναφορά ο ρόλος του καθενός οι οποίοι με τις γνώσεις τους και τα μέσα που παρέχουν και την κριτική τους σκέψη και εμπειρία προσπαθούν να ανιχνεύσουν και να αποτρέψουν πιθανά σημάδια λογιστικής απάτης, καθώς και να συμβάλουν στην βελτίωση της αξιοπιστίας της πληροφόρησης που παρέχεται στο επενδυτικό κοινό σχετικά με την οικονομική κατάσταση μιας επιχείρησης.

Λέξεις κλειδιά: Εσωτερικός Έλεγχος, Εξωτερικός Έλεγχος, Ελεγκτής , Ρόλος του Ελεγκτή, Εξωτερικός Ελεγκτής , Εσωτερικός Ελεγκτής , Οικονομική μονάδα, Παραποίηση οικονομικών στοιχείων, λογιστική απάτη.

ABSTRACT

In today's complex economic environment auditing, and especially the auditor's role within it is one of the most important and primary things for the development and evolution of the branch of accounting science, and this role is a catalyst for the effort and ensuring a healthy global economic system. Due to the ever-increasing demands of both financial services and financial units, the auditor's role in this whole situation is one-way, so it should be decisive now and later, due to the intense concerns that have arisen recently in the modern financial environment regarding the methodology of the falsification of financial statements, it became necessary to create new laws, rules and standards that strengthened the role of the auditor in an effort to strengthen transparency, and establish a climate of trust between the investing public and businesses.

The purpose of this paper is to study in depth the role of the auditor in the prevention and investigation of fraud, it is a common phenomenon these days to observe irregularities from financial units and their executives in order to beautify their financial results in order to achieve their goals that are directly related to committing accounting fraud, additionally there is talk about the characteristics of accounting fraud, what is the ultimate goal that drives someone to commit it methods of falsifying financial statements, and the contribution of the auditor's role to it and what prevention strategies to avoid it, but also its detection in case a fraud is completed.

In addition, reference will be made to the necessity of the work of both internal control and generally the internal auditor in a company, as well as that of external control and the external auditor. Reference will be made to the role of everyone who, with the knowledge and the means they provide and their critical thinking and experience, try to detect and prevent possible signs of accounting fraud, as well as contribute to improving the reliability of the information provided in the investment public about the financial condition of a business.

Keywords: internal audit , external audit , Auditor , Role of the Auditor , accounting fraud.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

i. Γενικά

Οι Επιχειρήσεις στην σημερινή εποχή λειτουργούν σέ ενα πολύπλοκο και αβέβαιο οικονομικό περιβάλλον, όπου κυρίαρχα χαρακτηριστικά είναι η παγκοσμιοποίηση, ο συνεχής και έντονος ανταγωνισμός και η συγκέντρωση κεφαλαίων. Η ανάγκη για ακριβή απεικόνιση των λογιστικών γεγονότων είναι κρίσιμη, καθώς η παραποίηση των οικονομικών καταστάσεων έχει γίνει μια σημαντική απειλή για τις οικονομικές μονάδες.

Ο όγκος των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και η σύνθεση τους έχουν δημιουργήσει μια νέα πραγματικότητα όπου οι διοικήσεις, υπό την πίεση των συμφερόντων και των κινήτρων τους, ενδέχεται να επιδιώκουν την εμφάνιση βελτιωμένων οικονομικών αποτελεσμάτων. Η παραποίηση των οικονομικών καταστάσεων μπορεί να πραγματοποιηθεί μέσω της αλλοίωσης οποιουδήποτε οικονομικού δείκτη, από το ενεργητικό και το παθητικό του ισολογισμού, έως τα έσοδα και τα έξοδα των αποτελεσμάτων χρήσης.

Η ανάγκη για περισσότερη ασφάλεια και ακρίβεια όσον αφορά τις οικονομικές καταστάσεις της επιχείρησης ενισχύεται ακόμα περισσότερο από τα πρόσφατα επιχειρηματικά σκάνδαλα παγκοσμίως, τα αυξανόμενα κρούσματα παραποίησης των οικονομικών καταστάσεων με την μέθοδο της λογιστικής απάτης, αποτελούν την πλέον σύγχρονη και σημαντική απειλή των οικονομικών μονάδων, επομένως είναι πολύ σημαντικό και ζωτικής σημασίας η διαφύλαξη τους, η επίβλεψη και η συνεχώς αποτελεσματική διαχείριση τους ώστε να αποφευχθεί κάποια παραποίηση, με σκοπό την διασφάλιση της περιουσίας των μετόχων, και έτσι με αυτόν τον τρόπο να διασφαλιστεί η εμπιστοσύνη προς αυτούς.

Η ανάγκη για αυξημένη διαφάνεια έχει κατοχυρώσει τον κλάδο έναν από τους πιο κρίσιμους τομείς της λογιστικής επιστήμης. Η ελεγκτική αποτελεί το σύνολο των κανόνων και αρχών που χρησιμοποιούνται για τον έλεγχο παραλείψεων, λαθών και αλλοιώσεων στις οικονομικές καταστάσεις. Ο ρόλος του ελεγκτή έχει διαδραματίσει σημαντικό κομμάτι στην ανίχνευση, πρόληψη και διερεύνηση οικονομικών ατασθαλιών σε θέματα ελέγχου και διαφάνειας, τόσο εγχώρια όσο και διεθνώς.

Ο έλεγχος αποτελεί την βασικότερη λειτουργία της διοίκησης της επιχείρησης καθώς με αυτόν τον τρόπο συμβάλει στον προγραμματισμό, την οργάνωση και την στελέχωση της. Είναι μια διαδικασία μέτρησης της αποτελεσματικότητας και σύγκρισης των αποτελεσμάτων με τους στόχους που έχει θέσει η επιχείρηση με κύριο σκοπό την έκδοση γνώμης από ανεξάρτητο επαγγελματία ελεγκτή. Ο έλεγχος συμβάλει στον περιορισμό των δαπανών, στην αξιολόγηση των συστημάτων ελέγχου και στην ακριβής μελέτη για την ανάπτυξη νέων δυνατοτήτων της οικονομικής μονάδας. Κατά κύριο λόγο ο εσωτερικός έλεγχος που γίνεται με γνώμονα το καλό της οικονομικής μονάδας από τον εσωτερικό ελεγκτή παρέχει ένα κάρμα από εξειδικευμένες γνώσεις και υπηρεσίες στην διοίκηση της εταιρείας. Επομένως σκοπός του είναι να τηρεί και να εφαρμόζει τους απαραίτητους κανονισμούς, και τις διαδικασίες που συμβάλουν στην βελτίωση και την αποτελεσματικότητα του ανθρώπινου δυναμικού και των περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης, επιπλέον κατά αυτόν τον τρόπο δρα και ως σύμβουλος, χωρίς

οπωσδήποτε να υποκαθιστά την διοίκηση, συνεισφέροντας στην αποτροπή παραποίησης και παράβλεψης των οικονομικών καταστάσεων

Παράλληλα σημαντικό στοιχείο για τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων μιας οικονομικής μονάδας αποτελεί ο Εξωτερικός Έλεγχος και γενικά ο Εξωτερικός Ελεγκτής (External Auditor) που διακρίνεται για την άρτια επιστημονική του και επαγγελματική κατάρτιση. Οι Εξωτερικοί Ελεγκτές ως ένα από τα κύρια θεσμικά όργανα λειτουργίας των εταιρειών, έχουν την μεγαλύτερη ευθύνη για την ανίχνευση και αποκάλυψη της λογιστικής απάτης και ιδιαίτερα των θεμάτων που αφορούν την παραποίηση των οικονομικών καταστάσεων. Με τις εκθέσεις ελέγχου που διατυπώνουν οι Εξωτερικοί Ελεγκτές. (οι οποίοι ονομάζονται και Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές) εκφράζουν την άποψη τους επι των λογιστικών καταστάσεων της εξεταζόμενης εταιρείας και η γνώμη τους έχει βαρύνουσα σημασία και πρέπει να λαμβάνεται υπόψιν από όλα τα μέλη της διοίκησης των επιχειρήσεων, αλλά και από τους χρήστες των χρηματοοικονομικών μεγεθών. Οι εξωτερικοί ελεγκτές, στην προσπάθεια τους να συλλέξουν επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια προκειμένου να διαμορφώσουν γνώμη επί των οικονομικών καταστάσεων ακολουθούν ένα σύνολο αρχών, διαδικασιών, και κανόνων εκτέλεσης του ελεγκτικού έργου που αποτελούν τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου (ΔΠΕ).

ii. Σκοπός της Διπλωματικής εργασίας:

Ο σκοπός της παρούσης Διπλωματικής εργασίας, είναι να εξετάσει το φαινόμενο της παραποίησης των οικονομικών στοιχείων της επιχειρήσεων μέσω της διάπραξης λογιστικής απάτης, κυρίως από τα ανώτερα διοικητικά στελέχη της όπως και τον ρόλο αλλά και την ευθύνη τόσο του εσωτερικού όσο και του εξωτερικού ελέγχου για την ανίχνευση και την πρόληψη της απάτης. Συγκεκριμένα η εργασία μέσα από την έρευνα της ξένης και της ελληνικής βιβλιογραφίας αφενός μελετά τα κίνητρα των διοικήσεων και τα τεχνάσματα που χρησιμοποιούν για να παραπλανήσουν τους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων, **αφετέρου παρουσιάζει την ελεγκτική διαδικασία όπως καθορίζεται από τα Διεθνή πρότυπα ελέγχου και αναδεικνύει τη συμβολή του ελεγκτικού έργου, μέσω των μεθόδων που χρησιμοποιούν τόσο οι εσωτερικοί όσο και οι εξωτερικοί ελεγκτές σχετικά με την αποκάλυψη και την πρόληψη της λογιστικής απάτης.**

iii. Ερευνητικά Ερωτήματα

Η μελέτη της λογιστικής απάτης, αλλά και ο Εσωτερικός και Εξωτερικός Έλεγχος των οικονομικών στοιχείων των επιχειρήσεων γίνεται διαμέσου συγκεκριμένων ερευνητικών ερωτημάτων, τα οποία παρατίθενται παρακάτω:

- 1) *Η αναγκαιότητα της Ελεγκτικής και του Ελέγχου για την ορθή τήρηση των κανόνων και των αρχών που θα εξασφαλίσουν την αξιοπιστία των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, οι διακρίσεις της Ελεγκτικής και του Ελέγχου όπως και η σημασία της αναγκαιότητας τους.*
- 2) *Η ανάγκη για έλεγχο των οικονομικών στοιχείων των εταιρειών, τα προσόντα του Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή, τα στάδια της ελεγκτικής διαδικασίας, αλλά και οι θεμελιώδεις αρχές του Ελεγκτικού επαγγέλματος σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου.*
- 3) *Ποια είναι η λειτουργία του Εσωτερικού Ελέγχου σε σχέση με την διοίκηση της οικονομικής μονάδας, αλλά και η ικανότητα του Εσωτερικού Ελεγκτή να ανιχνεύσει την διάπραξη λογιστικής απάτης στο εσωτερικό αυτής.*

- 4) Ποιος είναι ο ρόλος του Εξωτερικού ελέγχου σε σχέση με την εταιρική διακυβέρνηση αναφορικά με την πρόληψη και ανίχνευση της λογιστικής απάτης, όπως και η αποδοτικότητα και αντικειμενικότητα του Εξωτερικού Ελεγκτή όσον αφορά την παραποίηση των οικονομικών στοιχείων της επιχείρησης καθώς και η ευθύνη του απέναντι σε αυτή.
- 5) Τι είναι Λογιστική απάτη και Δημιουργική Λογιστική, κατηγορίες και παράγοντες κινδύνου Λογιστικής απάτης, κίνητρα που ενθαρρύνουν την διάπραξη απάτης, όπως και στρατηγικές πρόληψης και εντοπισμού της λογιστικής απάτης από τις διοικήσεις των επιχειρήσεων.
- 6) Μέσα για την πραγματοποίηση και την σκόπιμη αλλοίωση των οικονομικών στοιχείων των εταιρειών, μέσω της διάπραξης λογιστικής απάτης. Τα κίνητρα των εταιρειών απέναντι στην παραποίηση των οικονομικών καταστάσεων, η πίεση που ασκούν οι χρηματοοικονομικοί αναλυτές αλλά και η διαστρέβλωση των πραγματικών εσόδων, ενώ παρουσιάζονται έρευνες για τα χαρακτηριστικά των εταιρειών που μέσω της διαχείρισης των εσόδων οδηγούνται στην απόκρυψη των οικονομικών τους στοιχείων.

iv. Δομή της εργασίας

Η Δομή της συγκεκριμένης Διπλωματικής εργασίας θα χωριστεί σε δύο κυρίως μέρη, όπου στο πρώτο μέρος γίνεται η απαραίτητη βιβλιογραφική επισκόπηση σχετικά με τον ρόλο της Ελεγκτικής (Ελεγκτή) στην πρόληψη της λογιστικής απάτης, τις μεθόδους που χρησιμοποιούν οι Εσωτερικοί και οι Εξωτερικοί ελεγκτές για να αποφύγουν περιπτώσεις παραποίησης των οικονομικών στοιχείων των επιχειρήσεων, ενώ γίνεται εκτενής αναφορά στις κυριότερες μορφές αλλά και στους σημαντικότερους παράγοντες λογιστικής απάτης στο εσωτερικό των οικονομικών μονάδων. Παράλληλα στο δεύτερο μέρος της εργασίας γίνεται συνοπτική αναφορά στον ρόλο των ανεξάρτητων ελεγκτών σε μια επιχειρησιακή κοινότητα και την ευθύνη που έχουν έναντι αυτών των οικονομικών μονάδων, επίσης θα γίνει λόγος και για την αστική ευθύνη των ορκωτών ελεγκτών λογιστών με βάση τις νομοθετικές τους διατάξεις.

Συγκεκριμένα σε κάθε κεφάλαιο αναφέρονται τα εξής:

Στο **Κεφάλαιο 1** γίνεται μια εισαγωγή στο θέμα και στο αντικείμενο της διπλωματικής εργασίας, ενώ αναλύεται και ο σκοπός αυτής.

Στο **Κεφάλαιο 2** αναλύεται η έννοια της ελεγκτικής επιστήμης όπως και του ελέγχου, ενώ γίνεται αναφορά στις διακρίσεις της Ελεγκτικής και του Ελέγχου, αλλά και στην σημασία και αναγκαιότητα τους.

Στο **Κεφάλαιο 3** η διπλωματική αναφέρεται στον Εσωτερικό έλεγχο αλλά και στην αναγκαιότητα και χρησιμότητα του, δίνεται ο ορισμός του Εσωτερικού Ελεγκτή, αναλύεται ο ρόλος του εσωτερικού ελεγκτή μέσα σε μια οικονομική μονάδα, όπως και η σχέση του με τα ανώτατα στελέχη της διοίκησης.

Στο **Κεφάλαιο 4** εξετάζεται ο κρίσιμος ρόλος των ανεξάρτητων ελεγκτών στην επιχειρησιακή κοινότητα. Αυτοί οι ελεγκτές, σύμφωνα με την νομοθεσία, είναι υπεύθυνοι για την πραγματοποίηση υποχρεωτικών εξετάσεων στα οικονομικά δελτία των επιχειρήσεων με δημόσιο στόχο.

Η αξιοπιστία των ελεγκτών είναι κρίσιμη για την διασφάλιση της εμπιστοσύνης του κοινού στα οικονομικά δεδομένα. Παρά τις επιτυχημένες περιπτώσεις ελέγχων, υπάρχουν περιπτώσεις αστοχίας και απάτης που εντείνουν την ανησυχία για την ποιότητα των ελέγχων.

Συνολικά το κεφάλαιο αναδεικνύει την σημασία των ανεξάρτητων ελεγκτών και την ανάγκη για συνεχή βελτίωση και προσαρμογή στις νέες απαιτήσεις και τεχνολογίες.

Στο **Κεφάλαιο 5** εστιάζει στην αστική ευθύνη των ορκωτών ελεγκτών και τις νομικές ρυθμίσεις που τους αφορούν:

- **Επαγγελματική ευθύνη:** Η επαγγελματική ευθύνη αποτελεί κεντρικό παράγοντα για τους ελεγκτές. Σε πολλές περιπτώσεις, τα ποσά που αποζημιώνονται για απώλειες είναι υψηλά, ενώ δεν ανταποκρίνονται πάντα στην πραγματική ευθύνη ή στην αμοιβή των ελεγκτών.
- **Ασφάλιση Νομοθεσία:** Πολλοί ελεγκτές έχουν ασφάλιση επαγγελματικής ευθύνης, με την προσοχή να εστιάζεται στην ασφαλιστική εταιρεία τους. Η νομοθεσία για την επαγγελματική ευθύνη διαφέρει μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ, με ορισμένες χώρες να ορίζουν μέγιστα όρια για τις αποζημιώσεις.
- **Προτάσεις και οδηγίες:** Υπάρχουν προτάσεις για την δημιουργία ενός ποιο δίκαιου συστήματος για τους ελεγκτές, που περιλαμβάνουν επέκταση της ευθύνης, δυνατότητα της προσαρμογής της ευθύνης μέσω συμβάσεων και μετατροπή των εταιρειών ελέγχου.
- **Αστική Ευθύνη και Εταιρείες:** Η αρχική διατύπωση της πέμπτης οδηγίας για το δίκαιο των εταιρειών αναφέρεται σε απεριόριστη ευθύνη, ενώ η τροποποιημένη πρόταση αναφέρεται μόνο στην ευθύνη τους έναντι της ελεγχόμενης εταιρείας.

Συνολικά, το κεφάλαιο εξετάζει τις προκλήσεις, τις προτάσεις και τις νομοθετικές διατάξεις που αφορούν την αστική ευθύνη των ορκωτών ελεγκτών στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

ΜΕΡΟΣ Α: ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

1.1. Γενικά στοιχεία για την ελεγκτική

Η ανάπτυξη και μεγέθυνση των επιχειρήσεων οδηγούν στην ανάγκη για νέες μορφές επιχειρηματικής και εταιρικής συνεργασίας. Αυτό σημαίνει ότι οι επιχειρήσεις συνεργάζονται πιο στενά μεταξύ τους, είτε μέσω συμφωνιών, είτε μέσω άλλων συμφωνιών, είτε μέσω άλλων μορφών συνεργασίας. Η ιδιότητα του κεφαλαιούχου δεν επιβάλλει την υποχρέωση ενεργού συμμετοχής στην διοίκηση της εταιρείας. Δηλαδή οι κάτοχοι του κεφαλαίου μπορούν να είναι απλά επενδυτές χωρίς να επηρεάζουν την διοίκηση της εταιρείας. Η διοίκηση και η διαχείριση των κυριότερων εταιρικών υποθέσεων μπορεί να ανατίθεται σε τρίτα πρόσωπα. Αυτό σημαίνει ότι οι εταιρείες μπορούν να προσλαμβάνουν εξωτερικούς διαχειριστές ή συμβούλους για την διαχείριση συγκεκριμένων θεμάτων ή τομέων της επιχείρησης, χωρίς να έχουν κεφαλαιακό δεσμό μαζί τους. (Νεγκάκης Χ. , Ταχυνάκης Π 2013).

Η δημιουργία σύγχρονων εταιρικών μορφών επιχειρηματικής συνεργασίας απαιτεί ένα ολοκληρωμένο σύστημα λογιστικής για την καταγραφή, παρακολούθηση και την ανάλυση των οικονομικών δεδομένων, το εν λόγω σύστημα πρέπει να υπόκειται σε συστηματικό έλεγχο προκειμένου να διασφαλιστεί η ορθότητα και η αξιοπιστία των παρεχόμενων πληροφοριών, η ορθή λειτουργία του συστήματος λογιστικής βασίζεται στην ακριβή τήρηση των κανόνων, αρχών και προδιαγραφών που ορίζονται από το νομοθετικό πλαίσιο (στην περίπτωση της Ελλάδας από τον Κ.Ν. 2190/20, το Ελληνικό Λογιστικό Σχέδιο Ε.Γ.Λ.Σ. και τα διεθνή πρότυπα χρηματοοικονομικής αναφοράς ΔΠΧΑ.). Οι κανόνες και οι αρχές δεν είναι στατιστικές, προσαρμόζονται και επανεξετάζονται σε αντίστοιχες αλλαγές στις οικονομικές συνθήκες ή στις διεθνείς πρακτικές. Η παρακολούθηση της τήρησης των κανόνων και αρχών ασκείται από εξειδικευμένους φορείς, όπως η Ελεγκτική, οι οποίοι επιβεβαιώνουν την ακρίβεια και την συνέπεια της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης. (Νεγκάκης Χ. , Ταχυνάκης Π 2013).

Η παγκοσμιοποίηση, ο ανταγωνισμός και οι ανισότητες αποτελούν βασικούς παράγοντες που αναδεικνύουν την ανάγκη για ισχυρούς μηχανισμούς ελέγχου. Η ελεγκτική είναι ουσιώδης για την εξασφάλιση της ευθύνης, της διαφάνειας και της εμπιστοσύνης στην οικονομική διαχείριση και διακυβέρνηση, είτε στον ιδιωτικό είτε στον δημόσιο τομέα, η ορθολογική ανάπτυξη των οικονομικών μονάδων και οικονομιών απαιτεί σεβασμό στους κανόνες, διαδικασίες και πρακτικές που εγγυώνται την συμμόρφωση, η ελεγκτική από την αρχαιότητα συμβάλει στην ανάπτυξη και την ενίσχυση κρίσιμων παραμέτρων της κοινωνικής και οικονομικής ζωής. (Καζαντζής Χ. 2006).

Ο ρόλος και η δράση του ελεγκτή στην διαρκώς μεταβαλλόμενη οικονομική πραγματικότητα ενισχύει την ανάγκη για ακριβείς και αξιόπιστους ελέγχους, πέρα από τον παραδοσιακό έλεγχο οικονομικών καταστάσεων, η ποικιλία των ελέγχων έχει διευρυνθεί, καλύπτοντας έτσι πολλαπλές πτυχές της επιχειρηματικότητας και της κοινωνίας. Οι διάφορες κοινωνικές ομάδες, οργανισμοί και κρατικοί φορείς απαιτούν μεγαλύτερη λογοδοσία από τις επιχειρήσεις

διευκολύνοντας έτσι την αύξηση του αριθμών και των τύπων του ελέγχων. Η ανάγκη για μεγαλύτερη διαφάνεια και αξιοπιστία στις επιχειρηματικές δραστηριότητες οδηγεί στην ανάπτυξη πολυάριθμων μορφών ελέγχου, προκειμένου να εξασφαλιστεί η συμμόρφωση και η ευθηνή.

Παράλληλα, ο πειρασμός προς διάπραξη σκόπιμων λαθών, παραλείψεων, καταχρήσεων, απόκρυψη πληροφοριών, αλλά και άλλων διαχειριστικών ανωμαλιών έτσι ώστε τα διάφορα άτομα να επωφεληθούν οικονομικά οφέλη είναι μεγάλος. Για αυτό και διότι η διασαφήνιση των δραστηριοτήτων των επιχειρήσεων καθίσταται απαραίτητη επιβάλλεται ο έλεγχος από τους Ορκωτούς Λογιστές, οι οποίοι στηρίζουν το έργο τους πάνω στα ελεγκτικά πρότυπα τα οποία στοχεύουν στο να βοηθήσουν τους ελεγκτές να επιτελέσουν το έργο τους κατά τρόπο ικανοποιητικό. Ανάλογα με το περιβάλλον των επιχειρήσεων και την φιλοσοφία υπό την οποία λειτουργούν καθορίζονται τα κριτήρια ως προς την έκταση και το βάθος του ελέγχου που θα πραγματοποιηθεί. Ακόμη, βασικό και σημαντικό στοιχείο του ελέγχου είναι η συλλογή των κατάλληλων τεκμηρίων πάνω στα οποία αυτός θα στηριχθεί, όπως επίσης και η μέθοδοι στατιστικής δειγματοληψίας και διερεύνηση των δυνατοτήτων για ηλεκτρονική επεξεργασία των δεδομένων. (Τσαγκλακανος Α. 2008).

1.2 Ορισμός Ελεγκτικής και Ελέγχου

Διαχρονικά έχουν γίνει προτάσεις για διάφορους ορισμούς της έννοιας του ελέγχου και της Ελεγκτικής γενικότερα, αλλά σήμερα έχει διαμορφωθεί μια σύγκληση απόψεων πάνω σε αυτό το θέμα. Επομένως Ελεγκτική είναι ο κλάδος της Οικονομικής των επιχειρήσεων που πραγματεύεται αρχές, κανόνες και προϋποθέσεις για τη διενέργεια ελέγχου σε κάθε οικονομική διαχείριση ξένης περιουσίας. Ως ξένη περιουσία θεωρείται η περιουσία οποιουδήποτε νομικού ή φυσικού προσώπου, έναντι των τρίτων που την διαχειρίζονται.

Βασική προϋπόθεση για την διενέργεια ελέγχου είναι η προγενέστερη λογιστική απεικόνιση των πράξεων της οικονομικής διαχείρισης.

Η λογιστική καταγράφει και παρακολουθεί τις πράξεις της οικονομικής διαχείρισης, ενώ η Ελεγκτική της ελέγχει.

Άλλοι βασικοί ορισμοί της ελεγκτικής επιστήμης έχουν δοθεί είναι οι εξής:

Κατά τον Αμερικανό R.MONTGOMERY

Ελεγκτική είναι η συστηματική εξέταση των λογιστικών αρχείων και δικαιολογητικών μιας επιχείρησης η ενός οργανισμού προς τον σκοπό της πιστοποίησης η εξακρίβωσης και της βάσει αυτών γνωμάτευσης για τα γεγονότα, τα οποία ανάγονται στην οικονομική κατάσταση και τις οικονομικές πράξεις αυτής,

Κατά τον STRADLING

Ελεγκτική είναι η συστηματική εξέταση των λογιστικών αρχείων και δικαιολογητικών μιας επιχείρησης με σκοπό:

- Την εξακρίβωση των γεγονότων, που σχετίζονται με την κατάσταση της περιουσίας της επιχείρησης, ως και των συναλλαγών της και
- Τη σύνταξη σχετικής έκθεσης.

Κατά τον Καθηγητή Μάριο Τσιμάρα

Ελεγκτική είναι το σύνολο των ιδιαίτερων κανόνων και τεχνικών τρόπων, που απορρέουν από την βαθιά γνώση της οικονομικής των εκμεταλλεύσεων, της λογιστικής και του δικαίου, με τους οποίους διενεργείται ο έλεγχος λογιστικών αρχείων, οικονομικών καταστάσεων, λογιστικών εγγραφών δικαιολογητικών εγγράφων και συναφών στοιχείων προς διαπίστωση πράξεων η παραλείψεων και συναγωγή συμπερασμάτων σχετικών προς ορισμένη οικονομική διαχείριση.

Κατά τον J. BAUDE

Ελεγκτική είναι η συστηματική έρευνα των λογιστικών αρχείων και δικαιολογητικών μιας επιχείρησης που μας επιτρέπει:

- Να επαληθεύσουμε αν οι λογαριασμοί εκφράζουν την πραγματική κατάσταση της επιχείρησης σε δεδομένη στιγμή.
- Να ελέγχουμε την ακρίβεια των λογιστικών εγγράφων, τόσο από αριθμητική άποψη, όσο και από την άποψη του λογιστικού περιεχομένου.
- Να πειθόμαστε ότι η τηρούμενη λογιστική είναι σαφής, κατανοητή και καλά οργανωμένη, καθώς και ότι οι εσωτερικοί έλεγχοι λειτουργούν κανονικά.
- Να κρίνουμε ενδεχομένως μια οικονομική διαχείριση. **(Βασίλειος Λουμιώτης εφαρμοσμένη ελεγκτική των επιχειρήσεων Αθήνα 2015 σελ 28-29)**

Όσον αφορά τον ορισμό του ελέγχου σύμφωνα με την διατύπωση της αμερικάνικης εταιρείας λογιστών (**American Accounting Association-A.A.A.**) Έλεγχος είναι η συγκέντρωση και η αξιολόγηση στοιχείων και δεδομένων με σκοπό την έκδοση γνώμης από τον ανεξάρτητο και κάτοχο των απαιτούμενων προσόντων επαγγελματία, σχετικά με το κατά πόσο οι υπό έλεγχο πληροφορίες η δεδομένα έχουν παραχθεί σύμφωνα με συγκεκριμένα και καθορισμένα κριτήρια (**American Accounting Association 1973**).

Επιπλέον μια ελαφρώς διαφορετική προσέγγιση η οποία αναφέρεται στους στόχους, την οργάνωση και την διεξαγωγή του επιθεωρησιακού ελέγχου σε μια οικονομική μονάδα σημειώνει ότι: Με τον έλεγχο ανιχνεύονται κυρίως οι ενδεχόμενες επικίνδυνες ελλείψεις, εντοπίζονται σημεία που προσφέρουν δυνατότητες μελλοντικής επεκτάσεως, εξουδετερώνονται οι σπατάλες και περιορίζονται οι δαπάνες. Ακόμη, διαπιστώνεται εάν η παραγωγική δραστηριότητα ανταποκρίνεται στα προκαθορισμένα standards παραγωγής, αξιολογούνται τα εφαρμοζόμενα συστήματα ελέγχου, εξασφαλίζεται η προσαρμογή της παραγωγικής διαδικασίας και των εργασιακών μεθόδων προς τον επιδιωκόμενο στόχο και τέλος μελετώνται καινούργιες ιδέες όπως και δυνατότητες αναπτύξεως, αλλά και εξελιγμένοι τύποι τεχνικού εξοπλισμού. Με την επιθεώρηση και τον έλεγχο εξακριβώνεται αν η επιχειρησιακή μονάδα λειτουργεί στο επιθυμητό επίπεδο αποδοτικότητας. (**Καζαντζής X.2006**).

Παράλληλα σκοπός του ελέγχου είναι η εξακρίβωση της αλήθειας και κυρίως η επισήμανση των τυχόν παραβάσεων η ατελειών για τον περιορισμό και την εξάλειψη τους. Αρκεί όμως να

ασκείται με τις σωστές προϋποθέσεις και όχι με μεροληψία, γιατί τότε είναι που αποκτά ουσιαστικό νόημα και γίνεται δύναμη ηθικής, οικονομικής, αλλά και κοινωνικής ανάπτυξης. Ακόμη, είναι σημαντικό να αναφέρουμε ότι πρωταρχικός σκοπός του ελέγχου είναι να προσδιορίσει κατά πόσο οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις παρέχουν μια αληθινή εικόνα της ελεγχόμενης επιχείρησης. Παρό όλα αυτά αρκετοί χρήστες πιστεύουν ότι κυριότερος σκοπός του ανεξάρτητου ελέγχου είναι η ανίχνευση πιθανής λογιστικής απάτης. Η πεποίθηση αυτή εκτείνεται ακόμα και σε απάτη που δεν αποτυπώνεται στις οικονομικές καταστάσεις (Νεγκάκης Χ, Ταχονάκης Π. 2013 , Rezaee Z 2005).

1.3. Οι Διακρίσεις της Ελεγκτικής και του Ελέγχου

1.3.1. Οι Διακρίσεις της Ελεγκτικής

Οι όροι ελεγκτική και έλεγχος διακρίνονται από μια γενικότητα η οποία μπορεί να γίνει περισσότερο κατανοητή με την κατάταξη τους σε κατηγορίες οι οποίες προκαθορίζονται από συγκεκριμένα κριτήρια. Επομένως η ελεγκτική ως λειτουργία στην ευρύτερη διοίκηση μιας κοινωνίας διακρίνεται ως εξής:

- **Εξωτερική Ανεξάρτητη Ελεγκτική:** Οι Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές έχουν υποβληθεί σε αυστηρή εκπαίδευση και εξετάσεις για να αποκτήσουν το δικαίωμα εκτέλεσης εξωτερικών ελέγχων. Αυτό εξασφαλίζει την τεχνική τους εξειδίκευση και τον επαγγελματισμό τους. Ένα από τα πλέον σημαντικά χαρακτηριστικά του εξωτερικού ελέγχου είναι η ανεξαρτησία του ελεγκτή. Αυτό σημαίνει ότι ο ελεγκτής δεν έχει συγκρούσεις συμφερόντων με την επιχείρηση που ελέγχει και μπορεί να πράξει αντικειμενικά, με τον εξωτερικό έλεγχο, ο ελεγκτής προσφέρει μια έκφραση γνώμης εάν οι οικονομικές καταστάσεις της εταιρείας παρουσιάζονται εύλογα, σύμφωνα με τα λογιστικά πλαίσια και τα διεθνή πρότυπα, επειδή οι οικονομικές καταστάσεις μπορούν να χρησιμοποιηθούν από πολλαπλούς ενδιαφερόμενους όπως (τραπεζικά ιδρύματα, επενδυτές πιστωτές) ο ελεγκτής φέρει ευθύνη προς αυτούς για την εξασφάλιση ότι οι καταστάσεις είναι ακριβείς και αξιόπιστες.
- **Εσωτερική Ελεγκτική (Εσωτερικός Έλεγχος):** Ορίζεται ως μια εσωτερική και ανεξάρτητη λειτουργία η οποία ασχολείται με το συνεχή έλεγχο και αξιολόγηση όλων των συστημάτων οργάνωσης και λειτουργίας της επιχείρησης, η οποία εντάσσεται στο ευρύτερο πληροφοριακό σύστημα της επιχειρησιακής μονάδας, οι ποιο βασικοί στόχοι της Εσωτερικής Ελεγκτικής είναι:
 1. Η λειτουργία των επιμέρους τμημάτων της επιχειρησιακής μονάδας η οποία έχει καθοριστεί σύμφωνα με τις πολιτικές της διοίκησης.
 2. Η διαπίστωση της αποτελεσματικότητας της εσωτερικής οργάνωσης.
 3. Η διαπίστωση της απάτης, λαθών και αδυναμιών στην οργάνωση και λειτουργία που μπορούν η έχουν ως αποτέλεσμα την κακή διαχείριση και μεταχείριση των περιουσιακών στοιχείων της οικονομικής μονάδας.
 4. Η εκτίμηση του βαθμού της αποτελεσματικότητας και της επάρκειας των συστημάτων οργάνωσης και διοίκησης της επιχειρησιακής μονάδας.
 5. Η αναφορά των διαπιστώσεων του ελέγχου στη διοίκηση της οικονομικής μονάδας και η εισήγηση μέτρων διόρθωσης η βελτίωσης όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο (Κάντζος Κ Χονδράκη Α 2006).

Η Κρατική Ελεγκτική : περιλαμβάνει όλους τους ελέγχους που διενεργούνται από διάφορους κρατικούς και ημι κρατικούς φορείς. Οι πιο γνωστοί και σημαντικοί έλεγχοι του συγκεκριμένου είδους είναι ο φορολογικός έλεγχος, ο οποίος διενεργείται από την Διοίκηση Οικονομικών Υπηρεσιών και στοχεύει στην αναζήτηση και επαλήθευση του φορολογητέου εισοδήματος των υποκείμενων σε φορολογία προσώπων, ο έλεγχος από την τράπεζα της Ελλάδος ο οποίος αναφέρεται σε νομισματικά και πιστωτικά θέματα , αλλά και ο έλεγχος του ελεγκτικού συνεδρίου του κράτους, ο οποίος αναφέρεται στους λογαριασμούς του συνόλου του Δημόσιου Τομέα, αλλά και στις δαπάνες που πραγματοποιούνται με υποβοήθηση πόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Νεγκάκης Χ Ταχυνάκης Π 2013).

1.3.2. Οι Διακρίσεις του Ελέγχου

Οι έλεγχοι δεν είναι ίδιοι για όλες τις εταιρείες. Διακρίνονται ανάλογα με το εύρος, το σκοπό και την ιδιότητα του ελεγκτή. Στη συνέχεια αναφέρονται τα κυριότερα και σημαντικότερα είδη ελέγχων που μπορούν να διενεργηθούν σε οποιαδήποτε επιχείρηση και διακρίνονται:

Ανάλογα με την εξάρτηση του προσώπου από την ελεγχόμενη εταιρεία σε εξωτερικό και εσωτερικό έλεγχο όπου:

- **Εξωτερικός έλεγχος**, καλείται ο διενεργούμενος από πρόσωπο (φυσικό η νομικό) που δεν έχει εξαρτημένη σχέση εργασίας με την οικονομική μονάδα.
- **Εσωτερικός έλεγχος**, καλείται αυτός που πραγματοποιείται από πρόσωπο που διαθέτει επιστημονικά και επαγγελματικά προσόντα γνώσης και εμπειρίας, αλλά έχει την ιδιότητα του υπαλλήλου της ελεγχόμενης εταιρείας.

Ανάλογα με το εύρος σε γενικούς και ειδικούς :

- **Γενικοί**, καλούνται οι έλεγχοι που αφορούν το σύνολο των δραστηριοτήτων της εταιρείας, πραγματοποιούνται σύμφωνα με τα Διεθνή πρότυπα ελέγχου και αποβλέπουν την έκφραση γνώμης για την ορθή απεικόνιση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων και την τήρηση των διαδικασιών για την επίτευξη του σκοπού της.
- **Ειδικοί**, καλούνται οι έλεγχοι που αφορούν συγκεκριμένους λογαριασμούς η τομείς και διαδικασίες της επιχείρησης (παράδειγμα έλεγχος ταμείου, πελατών κ.α) συνήθως πραγματοποιούνται αιφνιδιαστικά και αποβλέπουν στην αποκάλυψη λαθών , εσκεμμένων η μη, αλλά και στην ορθή τήρηση των λογαριασμών ή των διαδικασιών (**Καζαντζής Χ. 2006**)

Ανάλογα με την περιοδικότητα, σε μόνιμους τακτικούς και έκτακτους ελέγχους:

- **Μόνιμοι**, καλούνται όσοι διενεργούνται καθ' όλη τη διάρκεια της οικονομικής χρήσης.
- **Τακτικοί**, καλούνται αυτοί που διενεργούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα (έτος, εξάμηνο, και τρίμηνο).
- **Έκτακτοι**, καλούνται όσοι διενεργούνται σε τυχαία και ανύποπτη χρονική στιγμή (**Καραμάνης Κ. 2008**)

Ανάλογα με το σκοπό που επιτελούν σε προληπτικούς και κατασταλτικούς ελέγχους:

- **Προληπτικοί**, είναι όσοι διενεργούνται με σκοπό την πρόληψη λαθών κατά την τήρηση των λογαριασμών και των διαδικασιών.
- **Κατασταλτικοί**, είναι αυτοί που διενεργούνται μετά από την εκτέλεση μιας πράξης και αποβλέπουν στην εύρεση και καταστολή εκούσιων η ακούσιων λογιστικών σφαλμάτων στο εσωτερικό της επιχείρησης (**Κάντζος Κ, Χονδράκη Α. 2006**)

Ανάλογα με το νομοθετικό πλαίσιο που τις επιβάλλει, σε υποχρεωτικούς και προαιρετικούς ελέγχους :

- **Υποχρεωτικοί**, είναι όσοι επιβάλλονται από νομοθετικές διατάξεις, δικαστικές ή άλλες κρατικές υπηρεσίες.
- **Προαιρετικοί**, είναι αυτοί που επιβάλλονται από την διοίκηση η τους μετόχους για δικιά τους χρήση (**Κάντζος Κ., Χονδράκη Α. 2006**).

Ανάλογα με τον τομέα που διευρύνουν, σε διαχειριστικούς, διοικητικούς, και φορολογικούς ελέγχους:

- **Διαχειριστικοί**, είναι όσοι έχουν ως αποκλειστικό αντικείμενο την διαχείριση των οικονομικών της εταιρείας.
- **Διοικητικοί**, είναι όσοι ασχολούνται με την διαπίστωση της ορθής και της πιστής εφαρμογής των ακολουθούμενων διαδικασιών.
- **Φορολογικοί**, είναι όσοι αποβλέπουν στην ορθή τήρηση της φορολογικής νομοθεσίας και των φορολογικών υποχρεώσεων (**Νεγκάκης Χ., Ταχυνάκης Π. 2013**).

1.3.3. Τα Είδη των Ελέγχων

Η καλύτερη και αποδοτικότερη τακτοποίηση των ελέγχων γίνεται με βάση το στοιχείο έμφασης του καθενός και με τον τρόπο ή την μεθοδολογία που ακολουθεί. Με βάση λοιπόν τα παραπάνω έχουμε τον Χρηματοοικονομικό Έλεγχο, τον Λειτουργικό Έλεγχο, τον Έλεγχο της αποδοτικότητας, τον έλεγχο της συμμόρφωσης και τους ειδικούς ελέγχους. Συγκεκριμένα, για κάθε ένα ξεχωριστά για τους παραπάνω ελέγχους έχουμε τα εξής (Νεγκάκης Χ., Ταχυνάκης Π.2013)

- ✓ **Ο Χρηματοοικονομικός Έλεγχος**, είναι ο έλεγχος που πραγματοποιείται επί των χρηματοοικονομικών καταστάσεων μιας οικονομικής και ο οποίος κατά κύριο λόγο ελέγχει την αξιοπιστία και αποτελεσματικότητα του λογιστικού της συστήματος κατά την μέτρηση και παρουσίαση των χρηματοοικονομικών πληροφοριών.
- ✓ **Κατά τον Λειτουργικό Έλεγχο**, επιδιώκεται να αξιολογηθεί κατά πόσο μια λειτουργία συνολική η αποσπασματική και όχι απαραίτητα και μόνο χρηματοοικονομικής φύσεως, εκτελείται σύμφωνα με κάποια δεοντολογικά η επιστημονικά κριτήρια και αρχές της οικονομικής μονάδας, αλλά και σύμφωνα με τις γενικότερες επιχειρησιακές και διοικητικές αρχές (πχ. Κανονισμούς, εγχειρίδια πληροφοριών, έλεγχου πληροφόρησης κα)

- ✓ **Ο Έλεγχος Αποδοτικότητας**, απασχολεί κυρίως τους εσωτερικούς ελεγκτές της εταιρείας και ενδιαφέρεται για το εάν μια διαδικασία ή λειτουργία σε ένα οργανισμό φέρει τα αποτελέσματα για τα οποία έχει εγκαθιδρυθεί, η συμβάλει θετικά στη λειτουργία του συνολικού συστήματος το οποίο είναι και αυτή ενταγμένη.
- ✓ **Ο Έλεγχος συμμόρφωσης**, σκοπό έχει τη διαπίστωση της συμμόρφωσης με κάποιους προσυμφωνημένους όρους ή προδιαγεγραμμένες διαδικασίες των εμπλεκόμενων μερών (π.χ. συμμόρφωση προς τους όρους δανειακών συμβολαίων συνεργασίας, προδιαγραφών έργων κ.α.)
- ✓ **Ο Ειδικός Έλεγχος**, μπορεί να είναι κάθε έλεγχος ο οποίος δεν εμπίπτει σε μια από τις παραπάνω συγκεκριμένες κατηγορίες, αρκεί να έχει την ικανότητα αλλά και εξειδίκευση ο ελεγκτής να τον διεκπεραιώσει. Σε αυτούς ανήκει και ο δικαστικός έλεγχος του άρθρου 634 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, που αναφέρεται στο άρθρο 40 του Ν.2190/1920 και τον οποίο έχουν δικαίωμα να ζητήσουν διάφορες επιχειρήσεις από το αρμόδιο Εφετείο ή Πρωτοδικείο, που έχουν έννομο συμφέρον σε Ανώνυμες εταιρείες. Ο Έλεγχος αυτός ανατίθεται υποχρεωτικά και μόνο στους ορκωτούς ελεγκτές της εταιρείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΘΕΜΑΤΑ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

2.1 Η Σημασία και η Αναγκαιότητα της Ελεγκτικής και του Ελέγχου

Η Ελεγκτική και ο έλεγχος έχουν θεμελιώδη σημασία για την οικονομική διαφάνεια και την εμπιστοσύνη στις οικονομικές αναφορές των επιχειρήσεων. Ας εξετάσουμε ποιο αναλυτικά την σημασία και την αναγκαιότητα της ελεγκτικής και του ελέγχου, βάσει των παρατηρήσεων που παρέχετε:

- **Αντιμετώπιση Σφαλμάτων** : Τα λογιστικά σφάλματα μπορούν να προκύψουν από διάφορους λόγους, από αμέλεια ή άγνοια των λογιστικών κανόνων έως τυχαία λάθη. Ωστόσο αυτά τα σφάλματα μπορούν να οδηγήσουν σε σημαντικές παραπληροφορήσεις για τις οικονομικές συνθήκες και την απόδοση της επιχείρησης.
- **Διατήρηση Εμπιστοσύνης**: Οι επενδυτές, οι τραπεζικοί οργανισμοί και άλλοι ενδιαφερόμενοι βασίζονται στις οικονομικές αναφορές για να λάβουν αποφάσεις, η ελεγκτική βοηθά στην διασφάλιση ότι αυτές οι αναφορές είναι ακριβείς και αξιόπιστες,
- **Κατηγορίες Σφαλμάτων**: Η κατηγοριοποίηση των σφαλμάτων, όπως η λογιστική ερμηνεία, οι παραλήψεις ή ακόμα και αριθμητικά λάθη, βοηθά στην ταχεία αναγνώριση των προβλημάτων και στην λήψη μέτρων για την διόρθωση τους.
- **Πρόληψη Εξαπάτησης** : Η Ελεγκτική δραστηριότητα είναι κρίσιμη για την πρόληψη της εξαπάτησης, καθώς οι ελεγκτές αξιολογούν τις διαδικασίες

εσωτερικού ελέγχου και τις οικονομικές δραστηριότητες της επιχείρησης.(
Baude J. 1996).

Σχέση ιδιοκτητή και διαχειριστή, Όταν υπάρχει ασυμμετρία πληροφοριών μεταξύ διαχειριστών και ιδιοκτητών, οι διαχειριστές μπορούν να εκμεταλλευτούν αυτήν την θέση για το δικό τους όφελος, συχνά ως βάρος των μετόχων. Οι διαχειριστές ενδέχεται να λαμβάνουν αποφάσεις που θα εξυπηρετούν τα προσωπικά τους συμφέροντα, όπως η αύξηση των αμοιβών τους, αντί να επικεντρώνονται στο μέγιστο κέρδος για τους μετόχους, όπως αναφέρετε η παραποίηση αποτελεσμάτων, η ανεύρεση προσωπικών δανείων από την εταιρεία, η υψηλή αμοιβή χωρίς αντίστοιχη απόδοση μπορούν να είναι συμπτώματα αυτής της ασυνεπούς συμπεριφοράς, για να αντιμετωπιστεί αυτό το πρόβλημα είναι σημαντικό οι εταιρείες να έχουν ισχυρούς ελεγκτικούς μηχανισμούς, διαφάνεια στην λογοδοσία και συχνές ενημερώσεις προς τους μετόχους. Η ύπαρξη εξωτερικών ελεγκτών, η τήρηση διεθνών λογιστικών προτύπων και η ενεργή συμμετοχή των μετόχων στην διαχείριση της εταιρείας μπορούν να βοηθήσουν στην αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων.

Από τα προηγούμενα συνάγεται ότι ένας από τους πρωταρχικούς και σημαντικότερους σκοπούς της Ελεγκτικής, είναι και η διασφάλιση της τάξης της επιχειρηματικής ζωής, της διαφάνειας, αλλά και της προστασίας των δικαιωμάτων των μετόχων σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Η ελεγκτική βοηθά στην διατήρηση της διαφάνειας και της τάξης στη διαχείριση των εταιρειών, διασφαλίζοντας ότι οι οικονομικές ενδείξεις και οι δραστηριότητες της εταιρείας παρουσιάζονται με ακρίβεια. Οι ελεγκτές δρουν ως φύλακες των δικαιωμάτων των μετόχων, των πιστωτών και των άλλων συναλλασσόμενων, εξασφαλίζοντας ότι οι εταιρείες λειτουργούν με τρόπο που σέβεται αυτά τα δικαιώματα, οι ελεγκτές διεξάγουν λεπτομερή αξιολόγηση των οικονομικών μονάδων για να εντοπίσουν πιθανές αδυναμίες ή λανθασμένες δραστηριότητες. Μετά τον εντοπισμό των αδυναμιών ή των λαθών, οι ελεγκτές παρέχουν προτάσεις για βελτιώσεις, ούτως ώστε η εταιρεία να βελτιώσει τη λειτουργία της και να προστατεύσει τα συμφέροντα των ενδιαφερόμενων. Η ελεγκτική παίζει κρίσιμο ρόλο στην επιχειρηματική κοινότητα, διασφαλίζοντας την ορθή και διαφανή λειτουργία των εταιρειών και προστατεύοντας τα συμφέροντα όλων των ενδιαφερομένων μερών.

2.2 Θέματα που εξετάζει η ελεγκτική

2.2.1 Αντικείμενο του Ελέγχου

Η ενασχόληση του ελέγχου με τις κατευθυντήριες γραμμές της διαχειριστικής διαδικασίας κάθε μορφής ξένης παρουσίας (δηλαδή παρουσία οποιαδήποτε φυσικού ή νομικού προσώπου) αποτελεί την πεμπτούσια του ίδιου του ελέγχου. Οι σχέσεις κυριότητας σε μια οικονομική μονάδα δεν αφορούν μόνο τον ιδιοκτήτη αλλά και όλους τους ενδιαφερόμενους που έχουν σχέση με την μονάδα, στις ατομικές επιχειρήσεις, ο

ιδιοκτήτης είναι ο ίδιος ο διαχειριστής της περιουσίας, ενώ στις Ανώνυμες Εταιρείες η κυριότητα είναι διασκορπισμένη ανάμεσα στους μετόχους, με τους διαχειριστές να είναι υπεύθυνοι για την διαχείριση. Τα πιστοποιητικά ελέγχου αποτελούν ένα μέσο που επιβεβαιώνει την νομιμότητα και την ορθή λειτουργία των οικονομικών μονάδων. Επιπλέον αποτελούν την ασφαλιστική δικλείδα που προστατεύει από πιθανά λάθη η ατασθαλίες.

Συνολικά η ανάγκη για έλεγχο και επιβεβαίωση της ορθής διαχείρισης είναι ζωτικής σημασίας για την διατήρηση της εμπιστοσύνης των ενδιαφερόμενων μερών και για την διασφάλιση της σταθερότητας και της διαφάνειας στην επιχειρηματική δραστηριότητα.

Ο ελεγκτής επιβεβαιώνει ότι οι οικονομικές καταστάσεις της εταιρείας έχουν παρουσιαστεί σύμφωνα με τα ισχύοντα λογιστικά πρότυπα και κανονισμούς. Ο ελεγκτής πρέπει να δρα με ανεξαρτησία και αντικειμενικότητα εξασφαλίζοντας την αξιοπιστία των αποτελεσμάτων του ελέγχου. Μετά τον έλεγχο, οι υπεύθυνοι της εταιρείας είναι υποχρεωμένοι να παράσχουν μια αναφορά στους μετόχους και άλλους ενδιαφερόμενους για τα αποτελέσματα του ελέγχου.

Ο ελεγκτής συμβάλει στην διατήρηση της εμπιστοσύνης των ενδιαφερομένων, επιβεβαιώνοντας ότι η εταιρεία λειτουργεί με διαφάνεια, ειλικρίνεια και σύμφωνα με τους νομικούς και ρυθμιστικούς κανόνες.

Συγκεκριμένα, οι βασικοί και σημαντικότεροι σκοποί του αντικειμενικού ελέγχου είναι οι εξής:

- **Εντοπισμός Λαθών**: εντοπίζονται και προλαμβάνονται τόσο εσκεμμένα όσο και αθέλητα λογιστικά λάθη
- **Διαδικασίες Ελέγχου**: Διερεύνηση και αποκάλυψη σφαλμάτων που προέκυψαν κατά την διαδικασία εντοπισμού λογιστικών λαθών.
- **Αξιολόγηση οικονομικών καταστάσεων**: Έλεγχος και επιβεβαίωση της ακρίβειας των οικονομικών καταστάσεων στο σύνολο τους.
- **Επιμέρους σημεία καταστάσεων**: Ανάλυση και σχολιασμός συγκεκριμένων σημείων που μπορεί να προσφέρουν κατατοπιστικές πληροφορίες για την οικονομική κατάσταση της επιχείρησης.
- **Διαχρονική Κατάσταση αριθμοδεικτών**: Έλεγχος της επάρκειας και της ορθότητας των αριθμοδεικτών που χρησιμοποιούνται για την ανάλυση και την λήψη αποφάσεων στο εσωτερικό της επιχείρησης.
- Με την εκτεταμένη και λεπτομερή προσέγγιση του αντικειμενικού ελέγχου, ο ελεγκτής εξασφαλίζει την ορθή και διαφανή παρουσίαση των οικονομικών πληροφοριών μιας επιχείρησης, ενισχύοντας την εμπιστοσύνη των ενδιαφερόμενων μερών.

2.3. Υποκείμενο του Ελέγχου

Ως υποκείμενο του ελέγχου μπορούμε να θεωρήσουμε τον **Ελεγκτή**, δηλαδή εκείνο το πρόσωπο που στο εσωτερικό της επιχείρησης σχεδιάζει, προγραμματίζει και τελικώς

εφαρμόζει όλη την ελεγκτική διαδικασία. Η διάκριση των ελεγκτών σε εσωτερικούς και εξωτερικούς εξυπηρετεί στον καθορισμό και στην εξέταση των ουσιαστικών και τυπικών προσόντων που αυτοί θα πρέπει να κατέχουν, όπως επίσης βοηθά στην επιβεβαίωση της εγκυρότητας και αξιοπιστίας των πράξεων πιστοποίησης που αυτοί εκδίδουν. Υπάρχουν αρκετές κατηγορίες ελεγκτών, οι οποίες μπορούν να ταξινομηθούν σε τέσσερις επιμέρους γενικές κατηγορίες οι οποίες είναι οι εξής (Καζαντζής Χ.2006):

1. **Εξωτερικοί Ελεγκτές:** οι οποίοι αναφέρονται συχνά ως ανεξάρτητοι ελεγκτές η ορκωτοί ελεγκτές λογιστές. Ονομάζονται εξωτερικοί επειδή δεν ανήκουν στο ανθρώπινο δυναμικό του ελεγχόμενου φορέα και γενικά της οικονομικής μονάδας. Οι εξωτερικοί ελεγκτές ελέγχουν τις οικονομικές καταστάσεις, αλλά μπορούν επίσης να πραγματοποιήσουν τις περισσότερες κατηγορίες ελέγχων. Οι Εξωτερικοί ελεγκτές διακρίνονται σε:
 - ❖ **Στους Ορκωτούς Ελεγκτές Λογιστές,** οι οποίοι είναι αναγνωρισμένοι από την πολιτεία και έχουν ως πρωταρχικό τους καθήκον τον υπεύθυνο, αντικειμενικό και ανεπηρέαστο έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων που δημοσιεύουν οι πάσης φύσεως επιχειρήσεις και οργανισμοί. Οι Ορκωτοί Λογιστές, πρέπει να έχουν μεγάλη και σημαντική πείρα και να διακρίνονται για το κύρος τους, την αμεροληψία, την ευθυκρισία, την εχεμύθεια και προπαντός το ήθος τους, γιατί η άσκηση του επαγγέλματός τους συνδέεται με μεγάλα ιδιωτικά συμφέροντα της ιδιωτικής και της δημόσιας οικονομικής ζωής.
 - ❖ **Στους Εξωτερικούς Ελεγκτές Λογιστές,** όπου ο έλεγχος των οικονομικών καταστάσεων των επιχειρήσεων που δεν υπάγονται υποχρεωτικά στον έλεγχο των ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών γίνεται από τους παραπάνω Ελεγκτές, οι οποίοι ασχολούνται με τον έλεγχο των οικονομικών μεγεθών των εταιρειών, αλλά και έργο τους υπάγεται επίσης και στο να πιστοποιούν την γνησιότητα και την ακρίβεια των λογιστικών βιβλίων και στοιχείων τους.
2. **Εσωτερικοί Ελεγκτές,** οι οποίοι είναι τα στελέχη μια επιχείρησης η ενός οργανισμού που είναι επιφορτισμένα με την διενέργεια ελέγχου μέσα στην ίδια την οικονομική μονάδα. Για την αποτελεσματική διενέργεια των ελέγχων οι εσωτερικοί ελεγκτές πρέπει να είναι ανεξάρτητοι από επιρροές των ελεγχόμενων. Γι' αυτό το τμήμα των Εσωτερικών Ελεγκτών υπάγεται υποχρεωτικά απ' ευθείας στην διοίκηση της επιχείρησης η στην επιτροπή ελέγχου. Ο εσωτερικός ελεγκτής επιθεωρώντας το σύστημα εσωτερικού ελέγχου, αξιολογεί τόσο τον αποτελεσματικό σχεδιασμό του συστήματος όσο και την αποτελεσματική λειτουργία του.
3. **Κυβερνητικοί Ελεγκτές,** όπου διακρίνουμε τις εξής κατηγορίες ελεγκτών:
 - **Φορολογικοί Ελεγκτές**
 - **Ελεγκτές του Ελεγκτικού συνεδρίου**
 - **Ελεγκτές του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους**
 - **Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης**
 - **Συμβούλιο Επιθεώρησης – Ελεγκτων Δημόσιας Διοίκησης**

4. Ελεγκτές του Οικονομικού Εγκλήματος, όπως είναι η Υπηρεσία Ειδικών Ελέγχων που έχει ως σκοπό την αποκάλυψη και καταστολή του οικονομικού εγκλήματος στο εσωτερικό των επιχειρήσεων.

ΠΗΓΗ : Κάντζος Κ. & Χονδράκη Α. 2006

<u>ΠΕΡΙΟΔΟΣ</u>	<u>ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΟΙ ΩΣ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ</u>	<u>ΕΚΤΑΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ</u>	<u>ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ</u>
<u>ΕΩΣ 1500</u>	<u>ΑΝΑΚΑΛΥΨΗ ΤΗΣ ΑΠΑΤΗΣ</u>	<u>ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ</u>	<u>ΑΝΥΠΑΡΚΤΗ</u>
<u>1500-1850</u>	<u>ΑΝΑΚΑΛΥΨΗ ΤΗΣ ΑΠΑΤΗΣ</u>	<u>ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ</u>	<u>ΑΝΥΠΑΡΚΤΗ</u>
<u>1850-1905</u>	<u>ΑΝΑΚΑΛΥΨΗ ΤΗΣ ΑΠΑΤΗΣ</u>	<u>ΚΑΠΟΙΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ ΚΥΡΙΩΣ ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ</u>	<u>ΑΝΥΠΑΡΚΤΗ</u>
<u>1905-1933</u>	<u>ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΟΡΘΟΤΗΤΑΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ</u>	<u>ΛΕΠΤΟΜΕΡΟΙΣ ΕΛΕΓΧΟΙ</u>	<u>ΜΙΚΡΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ</u>
<u>1933-1940</u>	<u>ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΟΡΘΟΤΗΤΑΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ. ΑΝΑΚΑΛΥΨΗ ΑΠΑΤΗΣ ΚΑΙ ΛΑΘΩΝ</u>	<u>ΕΛΕΓΧΟΙ</u>	<u>ΑΥΞΑΝΟΜΕΝΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ</u>
<u>1940-1960</u>	<u>ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΟΡΘΟΤΗΤΑΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ</u>	<u>ΕΛΕΓΧΟΙ</u>	<u>ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ</u>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

3.1 Γενικά

Ο Εσωτερικός Έλεγχος (Internal Auditing), ως έννοια και αντικείμενο αν το κρίνει κανείς στη σωστή του διάσταση, διακρίνεται για το εύρος και το υψηλό επίπεδο υπηρεσιών που προσφέρει. Η επιχειρηματική τελειότητα δεν επιτυγχάνεται μόνο με την καλή διαχείριση των οικονομικών πόρων, αλλά και με τη διασφάλιση ότι οι επιχειρηματικές διαδικασίες είναι αποτελεσματικές, αποτελεσματικές και συμμορφώνονται με τους ισχύοντες κανόνες και κανονισμούς. Η δημιουργία ενός αποτελεσματικού Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου απαιτεί μια συστηματική προσέγγιση, αυτό σημαίνει ότι η διαδικασία πρέπει να είναι συνεχής, να αξιολογεί τα στοιχεία της επιχείρησης και να προτείνει βελτιώσεις εκεί όπου είναι απαραίτητο. Η εκπαίδευση των επικεφαλής και των εργαζομένων είναι κρίσιμη για την κατανόηση της σημασίας του Εσωτερικού Ελέγχου, η καλή εσωτερική επικοινωνία και η ευαισθητοποίηση σε θέματα ελέγχου μπορούν να βοηθήσουν στην αποτροπή προβλημάτων και ανωμαλιών. Η επιχειρηματική κοινότητα θα πρέπει να αναγνωρίζει την σημασία του εσωτερικού ελέγχου ως ένα ζωτικής σημασίας εργαλείο για την επίτευξη των στόχων και της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας της επιχείρησης.

Η αναγκαιότητα του Εσωτερικού Ελέγχου σε σύγχρονες οργανώσεις είναι αναμφισβήτητη, καθώς οι επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν συνεχώς πολλαπλές προκλήσεις και κινδύνους. Είναι ουσιώδες για τις διοικήσεις να κατανοούν και να διαχειρίζονται αυτούς τους κινδύνους με επαγγελματισμό, ώστε να εξασφαλίσουν τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα και επιτυχία της επιχείρησης. Ο Εσωτερικός Έλεγχος δεν είναι μόνο ένα εργαλείο για την διαπίστωση πιθανών ανωμαλιών ή λαθών στις διαδικασίες. Είναι, επίσης ένα εργαλείο που μπορεί να προτείνει βελτιώσεις, να συμβουλευσει για την βέλτιστη διαχείριση κινδύνων και να συμβάλλει στην ανάπτυξη μιας ισχυρής εσωτερικής ελεγκτικής κουλτούρας στην επιχείρηση. Σημαντικό είναι επίσης να τονίσουμε ότι ο Εσωτερικός Έλεγχος αποτελεί μια διαδικασία που πρέπει να ενσωματώνεται στην καθημερινή λειτουργία της επιχείρησης και να υποστηρίζεται σε όλα τα επίπεδα οργάνωσης. Με αυτόν τον τρόπο δεν προστατεύονται μόνο οι πόροι και το ενεργητικό της επιχείρησης αλλά ενισχύεται και η εμπιστοσύνη των ενδιαφερόμενων μερών, όπως οι μέτοχοι, οι πιστωτές, και οι πελάτες.

Επιπλέον το εσωτερικό σύστημα ελέγχου, βοηθάει ουσιαστικά στην καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού αλλά και των περιουσιακών στοιχείων της οικονομικής μονάδας. Η λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου δεν πρέπει να περιορίζεται στην απλή διαπίστωση πιθανών ανωμαλιών αλλά πρέπει να επεκτείνεται σε μια ποιο ολιστική προσέγγιση, που περιλαμβάνει την υποστήριξη, την συμβουλευτική, και την βελτίωση των επιχειρησιακών διαδικασιών.

Με την σωστή εφαρμογή του, το σύστημα ελέγχου μπορεί να συμβάλει σημαντικά στην αύξηση της αποτελεσματικότητας του ανθρώπινου δυναμικού, στην βελτίωση της

διαχείρισης των περιουσιακών στοιχείων και στην ενίσχυση της συμμόρφωσης με τους κανονισμούς και τις εταιρικές πρακτικές.

Είναι επομένως, σημαντικό για τις επιχειρήσεις να αντιλαμβάνονται την αξία του Εσωτερικού Ελέγχου και να τον ενσωματώνουν στην στρατηγική τους, προκειμένου να επιτύχουν μια βιώσιμη και επιτυχημένη λειτουργία στο μακροπρόθεσμο.

3.2 Ορισμός του Εσωτερικού Ελέγχου

Ο Εσωτερικός Έλεγχος, ως ερευνητικό αντικείμενο, παρέχει μια εξαιρετική πλατφόρμα για την κατανόηση των επιχειρησιακών, οργανωτικών και διοικητικών διαδικασιών μιας εταιρείας ή άλλης οικονομικής μονάδας. Η σημασία του διαπιστώνεται και από την πολυπλοκότητα των θεμάτων που καλύπτονται στην σχετική βιβλιογραφία, καθώς και από την διάθεση πολλών ερευνητών να ασχοληθούν με αυτό.

Η αναζήτηση ενός αξιόπιστου εννοιολογικού πλαισίου αποτελεί ένα σημαντικό ερευνητικό ζήτημα, καθώς η κατανόηση και η ερμηνεία των διάφορων πτυχών του Εσωτερικού Ελέγχου απαιτεί μια κοινή και συνεκτική βάση.

Επιπλέον, οι πολλαπλοί ορισμοί που έχουν διατυπωθεί από διάφορους ερευνητές αναδεικνύουν τη πολυπλοκότητα και την πολυδιάστατη φύση του Εσωτερικού Ελέγχου. Αυτό επιβεβαιώνει την ανάγκη για μια ολοκληρωμένη και πολυποίκιλη προσέγγιση στο θέμα, που να λαμβάνει υπόψιν τις διάφορες πτυχές και τις πολλαπλές διαστάσεις του θέματος. Η συνεχής έρευνα και ,μελέτη του Εσωτερικού Ελέγχου είναι ζωτικής σημασίας για την ανάπτυξη και την πρόοδο της επιχειρηματικής κοινότητας, καθώς παρέχει τις απαραίτητες γνώσεις και εργαλεία για την αντιμετώπιση των σύγχρονων επιχειρηματικών προκλήσεων.

Συγκεκριμένα τα πρώτα χρόνια ο εσωτερικός έλεγχος θεωρούνταν ως μια διαδικασία που προσέφερε έλεγχο επιβεβαίωσης σε λογιστικούς λογαριασμούς. Υπό αυτό το πρίσμα, ο Εσωτερικός έλεγχος οριζόταν ως μια διαδικασία επίβλεψης αλλά και ως ο αστυνομικός της διοίκησης ο οποίος δεν διαδραμάτιζε ρόλο στην επίτευξη των οργανωτικών στόχων της οικονομικής μονάδας. Αυτή ήταν μια εμβρυακή μορφή της έννοιας του εσωτερικού ελέγχου. Επίσης, σύμφωνα με το Αμερικάνικο Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών, ο Εσωτερικός Έλεγχος ορίζεται ως μια ανεξάρτητη, αντικειμενική δραστηριότητα συμβουλευτικού χαρακτήρα που δημιουργήθηκε για να προσθέσει αξία και να βελτιώσει την εικόνα της εταιρείας. Έτσι, ως σύμβουλος της διοίκησης ο Εσωτερικός Έλεγχος δεν περιορίζεται απλά και μόνο στον απαραίτητο οικονομικό έλεγχο, αλλά αντίθετα συμβάλει αποτελεσματικά ώστε η εταιρεία να πραγματοποιήσει τους στόχους της, να εκτιμήσει και να μειώσει τους κινδύνους, ενώ παράλληλα συντελεί και στην καλύτερη διοίκηση αυτής (Morgan G. 1979).

Στην Ελλάδα, το Ελληνικό Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών (Ε.Ι.Ε.Ε.) καθορίζει τον Εσωτερικό Έλεγχο ως μια ανεξάρτητη, αντικειμενική, επιβεβαιωτική, και συμβουλευτική δραστηριότητα, που σχεδιάζεται για την προσθήκη αξίας και την

βελτίωση της λειτουργίας ενός οικονομικού οργανισμού. Ο Εσωτερικός έλεγχος υποστηρίζει την επιχείρηση στην επίτευξη των στόχων της, υιοθετώντας μια συστηματική και επαγγελματική προσέγγιση για την αξιολόγηση και βελτίωση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων, των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου και της εταιρικής διακυβέρνησης.

Η αναφορά στην συγκεκριμένη προσέγγιση του Εσωτερικού Ελέγχου στην Ελλάδα παρουσιάζει την εξέλιξη και την εξειδίκευση του ρόλου του στον οργανισμό και την λειτουργία των επιχειρήσεων. Αυτό επισημαίνει την ανάγκη για μια ποιο ολοκληρωμένη και στρατηγική προσέγγιση στο θέμα του Εσωτερικού Ελέγχου που υπερβαίνει τα συμβατικά όρια της απλής επιθεώρησης και επιβεβαίωσης.

Οι ενδείξεις από τον Παπαστάθη αναδεικνύουν την αναγκαιότητα για τον Εσωτερικό Έλεγχο να μην περιορίζεται μόνο σε μια διαδικασία επιβολής κανόνων, αλλά να ενσωματώνει επίσης την στρατηγική και τον συμβουλευτικό ρόλο. Αυτό σημαίνει ότι ο Εσωτερικός Έλεγχος θα πρέπει να συμβάλει ενεργά στην ανάπτυξη και την υλοποίηση της στρατηγικής της επιχείρησης, καθώς και στην προσαρμογή της σε αλλαγές και προκλήσεις.

Η Εξέλιξη του ρόλου του Εσωτερικού Ελέγχου στην Ελλάδα, όπως παρουσιάζεται, αποτελεί απόδειξη της αναγκαιότητας για εξασφάλιση μιας ολοκληρωμένης και στρατηγικής προσέγγισης στην διαχείριση και τον έλεγχο των επιχειρηματικών διαδικασιών.(Παπαστάθης Π. 2003).

Ακόμη έχουν διατυπωθεί και άλλοι ορισμοί για την έννοια του Εσωτερικού Ελέγχου. Έτσι σύμφωνα με την Επιτροπή Ελεγκτικών Πρακτικών – A.P.C.(Auditing Practices Committee 1980) ο Εσωτερικός Έλεγχος ορίζεται ως μια ανεξάρτητη εξέταση και γνωμοδότηση για τα οικονομικά στοιχεία της εταιρείας, η οποία πραγματοποιείται από έναν διορισμένο από αυτήν Ελεγκτή. Ενώ ένας άλλος ορισμός σχετικά με τον εσωτερικό έλεγχο, είναι ότι πρόκειται για μια συστηματική αναθεώρηση και αντικειμενική εξέταση ενός στοιχείου και συμπεριλαμβάνει την επαλήθευση απαραίτητων και συγκεκριμένων πληροφοριών όπως αυτή καθορίζεται από τον ελεγκτή (Miller A., Bailey P. 1989).

Συμπερασματικά από όλους τους παραπάνω ορισμούς σχετικά με τον Εσωτερικό Έλεγχο καθίσταται σαφές, ότι ο Εσωτερικός Έλεγχος δεν είναι ένα μονοδιάστατο εργαλείο ελέγχου της ορθότητας των οικονομικών καταστάσεων, αλλά αποτελεί συστατικό στοιχείο της εταιρικής διακυβέρνησης, διαδραματίζει κομβικό ρόλο στην αξιοπιστία των εκθέσεων – αναφορών των οικονομικών επιτελείων και παρέχει σημαντική υπηρεσία αποτελώντας προστιθέμενη αξία για την οικονομική μονάδα προς την επίτευξη των δεικτών αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας της. Ακόμη, πρέπει να σημειωθεί ότι ένα υγιές σύστημα εσωτερικού ελέγχου παρέχει στην οικονομική μονάδα τη διασφάλιση, ότι δεν θα εμποδιστεί στην επίτευξη των στρατηγικών και επιχειρησιακών της στόχων και γενικότερα ο Εσωτερικός έλεγχος είναι η αναγκαία λειτουργία του σύγχρονου Management, αλλά και ο σύμβουλος του σε όλα τα ιεραρχικά επίπεδα της επιχείρησης (Παπαστάθης Π. 2003).

3.3. Ο Σκοπός του Εσωτερικού Ελέγχου

Ο Εσωτερικός Έλεγχος όπως παρουσιάζεται στο αναφερόμενο έργο των Coram Ferguson και Moroney, αναδεικνύεται ως ένα κρίσιμο μέσο για την διασφάλιση της επαγγελματικής και αποτελεσματικής λειτουργίας των οργανισμών. Τα κύρια σημεία που επισημαίνονται μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

1. **Υπηρεσιακή Παροχή:** Ο Εσωτερικός Έλεγχος δεν αποτελεί απλά έναν επιθεωρησιακό μηχανισμό, αλλά προσφέρει εξειδικευμένες, υψηλού επιπέδου υπηρεσίες που υποστηρίζουν την διοίκηση στην λήψη αποφάσεων.
2. **Αποτελεσματικότητα με Επιστημονική Βάση:** Ο Εσωτερικός έλεγχος χρησιμοποιεί επιστημονικές αναλύσεις και αξιολογήσεις για την ανάδειξη των βέλτιστων πρακτικών και την παροχή ενημερωμένων συμβούλων
3. **Οικονομική Αποδοτικότητα:** Με την ελαχιστοποίηση του κόστους. Ο Εσωτερικός Έλεγχος βοηθά στην αποτελεσματική διαχείριση των πόρων του οργανισμού.
4. **Συμβατότητα με της οδηγίες της διοίκησης:** Μέσω του Εσωτερικού Ελέγχου επιβεβαιώνεται ότι οι διαδικασίες και οι πρακτικές των διαφόρων τμημάτων συμφωνούν και είναι συνεπείς με τις οδηγίες και τις εντολές της διοίκησης.

Συνολικά ο Εσωτερικός Έλεγχος είναι ένα κεντρικό στοιχείο για την ενίσχυση της διαφάνειας, της εμπιστοσύνης και της αποτελεσματικότητας των επιχειρηματικών διαδικασιών. (**Coram P., Ferguson C., Moroney R. 2006**).

Επομένως, στα πλαίσια του σκοπού αυτού ο Εσωτερικός Έλεγχος εξετάζει και αξιολογεί τα εξής

- Την προώθηση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας των επιμέρους λειτουργικών μονάδων του οργανισμού.
- Να διαβεβαιώσει τα στελέχη της επιχείρησης και τα τμήματα που εποπτεύουν, ότι οι διαδικασίες που ακολουθούν είναι σύμφωνες με τις αποφάσεις και τις εντολές των ανώτατων στελεχών της διοίκησης.
- Τη μέτρηση απόδοσης του management σε όλα τα επίπεδα, εξαιρουμένης αυτής της διοίκησης, που αποβλέπει στη σωστή διαχείριση των παραγωγικών μέσων και πόρων.
- Την τήρηση της πολιτικής προσωπικού και προαγωγών, αξιολογήσεων και αξιοποιήσεων του συνόλου των στελεχών. Επίσης, την εφαρμογή των κανόνων επαγγελματικής συμπεριφοράς, νομοθεσίας και διαδικασιών καθώς και την απονομή ευθυνών και επιβραβεύσεων, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο και αναγκαίο.
- Να βοηθήσει το προσωπικό της επιχείρησης να συμμορφωθεί και να εναρμονιστεί με την εκάστοτε νομολογία και πολιτική που εφαρμόζει η διοίκηση της εταιρείας. Συντελεί στην μείωση των ανθρώπινων λαθών, απατών και δολοπλοκιών, αλλά παράλληλα συμβάλει στην θωράκιση των συμφερόντων της επιχείρησης, των μετόχων αλλά και των εργαζομένων
- Την ακρίβεια, την εξασφάλιση της πληρότητας, αλλά και την αξιοπιστία των οικονομικών καταστάσεων και λογιστικών βιβλίων.

- Την αποφυγή μέσω της παρουσίας του Εσωτερικού Ελέγχου ατασθαλιών, καταχρήσεων, κλοπών, φθορών, απόκρυψη στοιχείων, καθώς και την αδιαφορία των ιθυνόντων.
- Την ύπαρξη κλίματος αποδοχής και διάθεσης συνεργασίας των ελεγχόμενων με τον Εσωτερικό Έλεγχο.

3.4 Ανεξαρτησία και αποτελεσματικότητα του Εσωτερικού ελέγχου

Μια από τις πιο σημαντικές παραμέτρους που πρέπει να ληφθούν σοβαρά υπόψη από τη διοίκηση της επιχείρησης έτσι ώστε ένας εσωτερικός έλεγχος να θεωρηθεί επιτυχημένος και μάλιστα από τις πιο βασικές, είναι η ανεξαρτησία του εσωτερικού ελέγχου, που σημαίνει ότι οι εσωτερικοί ελεγκτές πρέπει να είναι ανεξάρτητοι από τις δραστηριότητες που ελέγχουν. Η ανεξαρτησία του εσωτερικού ελέγχου είναι πράγματι ένα από τα βασικά χαρακτηριστικά που καθορίζουν την ποιότητα και αξιοπιστία του ελεγκτικού συστήματος μιας επιχείρησης, οι εσωτερικοί ελεγκτές πρέπει να διαθέτουν την ανεμπόδιστη δυνατότητα να επιτελούν τα καθήκοντα τους χωρίς επιρροές ή παρεμβάσεις, ώστε να διασφαλίζεται η αντικειμενικότητα και η αξιοπιστία των ελέγχων που πραγματοποιούν. Είναι επίσης, σημαντικό να ενταχθεί ο εσωτερικός έλεγχος σε ανώτατο επίπεδο της ιεραρχίας της επιχείρησης, όπως ο διευθύνων σύμβουλος, ώστε να διασφαλίζεται η αντικειμενικότητα και η αξιοπιστία των ελέγχων που πραγματοποιούν. Είναι επίσης σημαντικό να ενταχθεί ο εσωτερικός έλεγχος σε ανώτατο επίπεδο της ιεραρχίας της επιχείρησης, όπως ο διευθύνων σύμβουλος, ώστε να διασφαλίζεται η πλήρης υποστήριξη, το ενδιαφέρον και η δέσμευση της διοίκησης προς τον εσωτερικό έλεγχο. Η ανώτερη θέση του ελέγχου εντείνει τη σημασία της ελεγκτικής λειτουργίας και προάγει την υλοποίηση των συστάσεων και βελτιώσεων που προκύπτουν από τον έλεγχο. **(Παπαστάθης Π.2013).**

Η αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου αναφέρεται σε μια σειρά παραγόντων που πρέπει να ληφθούν σοβαρά υπόψη από την διοίκηση. Ως τέτοιες θεωρούνται:

1. **Περιβάλλον Ελέγχου (Control Environment):** Αυτό αναφέρεται στο κλίμα η την ατμόσφαιρα που δημιουργείται από την διοίκηση ως προς την αξία του ελέγχου. Εάν υπάρχει μια θετική στάση προς τον έλεγχο, τότε οι ελεγκτές θα έχουν περισσότερη ελευθερία και πρόσβαση στα απαραίτητα εργαλεία και πληροφορίες για την εκτέλεση των καθηκόντων τους.
2. **Αναγκαιότητα του Ελέγχου:** Εάν η διοίκηση αντιμετωπίζει τον εσωτερικό έλεγχο ως ένα σημαντικό εργαλείο για την διασφάλιση της ορθότητας και αξιοπιστίας των οικονομικών στοιχείων, τότε οι πόροι και οι προσπάθειες που επενδύονται στο ελεγκτικό σύστημα θα είναι πιο κατανοητοί και αποτελεσματικοί.
3. **Εκτίμηση Κινδύνων, Πληροφόρηση, Επικοινωνία, και Επόπτευση:** Η αποτελεσματικότητα του Εσωτερικού Ελέγχου συνδέεται στενά με την ικανότητα της εταιρείας να αναγνωρίζει, να εκτιμά και να διαχειρίζεται τους κινδύνους της, καθώς και να επικοινωνεί αποτελεσματικά τις σχετικές πληροφορίες σε όλα τα επίπεδα της οργάνωσης.

4. Η αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου καθορίζεται από μια σειρά παραγόντων που σχετίζονται με το περιβάλλον, την πολιτική της διοίκησης και τις εσωτερικές διαδικασίες μέσα στην εταιρεία.

3.5. Η Αναγκαιότητα και Χρησιμότητα του Εσωτερικού Ελέγχου

Κάθε μεγάλη οργάνωση και κάθε οικονομική ενότητα απαρτίζεται από ποικίλες διαχειριστικές ομάδες και τμήματα. Η εποπτεία και η διαχείριση χιλιάδων εργαζομένων σε διαφορετικούς τομείς είναι προβληματική χωρίς την εφαρμογή σύγχρονων μεθόδων διοίκησης και την ενσωμάτωση σύγχρονων τεχνολογικών εργαλείων. Με τέτοιο τρόπο, συλλέγονται πληροφορίες που αφορούν οικονομικά και τεχνολογικά θέματα. Οι υπεύθυνοι, δίχως την δυνατότητα προσωπικής παρακολούθησης, αναλύουν τα αποτελέσματα και χρησιμοποιούν αυτές τις πληροφορίες για την λήψη βέλτιστων αποφάσεων. Προκειμένου να διασφαλιστεί η ακρίβεια των οικονομικών και τεχνικών πληροφοριών, απαιτείται διαρκής επαλήθευση και αξιολόγηση των δεδομένων. Συνεπώς, απαιτείται σταθερή παρακολούθηση για την διασφάλιση της συμμόρφωσης με τις στρατηγικές και τους στόχους της επιχείρησης, την αποδοτικότητα των διαδικασιών, την αναγνώριση των αποκλίσεων και την λήψη κατάλληλων μέτρων προσαρμογής (Τσαγκλακάνος Α.2005).

Η διαχείριση της εταιρείας είναι υπεύθνη για την καταγραφή των λογιστικών συναλλαγών και την διαμόρφωση των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων με ακρίβεια, αξιοπιστία και πληρότητα, παρουσιάζοντας έτσι την πραγματική εικόνα της εταιρείας. Ο Εσωτερικός έλεγχος βοηθά στην επίτευξη αυτής της ευθύνης. Ειδικά στο πλαίσιο μεγάλων βιομηχανικών και εμπορικών επιχειρήσεων, ο Εσωτερικός Έλεγχος βοηθά στην επίτευξη αυτής της ευθύνης. Ειδικά στο πλαίσιο μεγάλων βιομηχανικών και εμπορικών επιχειρήσεων, ο Εσωτερικός Έλεγχος έχει κεντρική σημασία ως εργαλείο που επιτρέπει στη διοίκηση να επιτύχει αποδοτικότητα και υψηλή παραγωγικότητα.(Τσαγκλακάνος Α.2005).

Επιπλέον, ο Εσωτερικός Έλεγχος είναι κρίσιμος για την διαδικασία του εξωτερικού ανεξάρτητου ορκωτού λογιστή. Η αποτελεσματικότητα και η ποιότητα του συστήματος εσωτερικού ελέγχου που χρησιμοποιεί η εταιρεία καθορίζει την διαδικασία του εξωτερικού ελέγχου. Οι ορκωτοί λογιστές εξετάζουν το σύστημα εσωτερικού ελέγχου για να επιβεβαιώσουν την αξιοπιστία των λογιστικών πληροφοριών και να καθορίσουν το χρονοδιάγραμμα της ελεγκτικής τους διαδικασίας, προκειμένου να εκφράσουν την γνώμη τους σχετικά με την ακρίβεια και την αξιοπιστία των Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων (Τσαγκλάκάνος Α. 2005, Coram P., Ferguson C., Moroney R. 2004).

3.6 Τα είδη του Εσωτερικού Ελέγχου

Δεδομένου ότι ο εσωτερικός έλεγχος είναι σχεδιασμένος να εξετάζει την ολοκληρωμένη λειτουργία του συστήματος εσωτερικού ελέγχου, διεξάγεται σε όλους τους τομείς και δεν περιορίζεται σε συγκεκριμένα ζητήματα. Το εύρος του είναι ευρύ, καλύπτοντας οικονομικές, διοικητικές, παραγωγικές, πωλήσεων, διαχείριση ανθρώπινου δυναμικού, ποιοτικές, παραγωγικές, εκπαιδευτικές, ασφάλειας και υγιεινής πτυχές της εταιρείας.

Ενώ υπάρχουν διάφορες κατηγορίες Εσωτερικού Ελέγχου, μπορούμε να τις κατηγοριοποιήσουμε ως εξής, με την προϋπόθεση ότι κάθε μια από αυτές καλύπτει τις συνολικές λειτουργίες της εταιρείας (Παπαστάθης Π. 2003):

1. **Έλεγχοι Παραγωγής (Production Audits)** στοχεύουν στο κατά πόσο τηρούνται οι διαδικασίες σε όλο το εύρος της παραγωγικής διαδικασίας, το κατά πόσο οι παραγόμενες ποσότητες είναι σύμφωνα με το εγκεκριμένο από την διοίκηση της επιχείρησης πρόγραμμα σε ετήσια βάση και ανά περιόδους, αν τα τμήματα της εταιρείας είναι σωστά και κατάλληλα στελεχωμένα, αν τα στελέχη είναι επαρκώς εκπαιδευμένα, αν γίνεται σωστά ο εφοδιασμός της παραγωγής, αν τηρούνται οι διαδικασίες παράδοσης – παραλαβής των ετοιμών προϊόντων από την παραγωγή στην αποθήκη και γενικότερα αν τηρούνται οι διαδικασίες που αφορούν την παραγωγική διαδικασία και τα μέσα που λαμβάνουν χώρα σε όλες τις παραγωγικές φάσεις.
2. **Οικονομικοί Έλεγχοι (Financial Audits)** , αποβλέπουν στην επιβεβαίωση της ακρίβειας και αξιοπιστίας των οικονομικών καταστάσεων και στοιχείων. Επίσης στοχεύουν στην διασφάλιση της σωστής απεικόνισης των συναλλαγών, και με τον τρόπο αυτό καλύπτεται κάθε πτυχή των οικονομικών φαινομένων και παρέχονται απαραίτητες πληροφορίες ώστε να ληφθούν ορθές και σημαντικές επιχειρηματικές αποφάσεις.
3. **Διοικητικοί Έλεγχοι (Management Audits)**, εκτείνονται σε ευρύτερο πεδίο σε σύγκριση με τους οικονομικούς και τους λειτουργικούς ελέγχους. Οι στόχοι τους είναι ποιο ολοκληρωμένοι, καθώς αξιολογούν επιστημονικά την συνολική διοικητική αποτελεσματικότητα μιας επιχείρησης, καθώς και τις διοικητικές της λειτουργίες σύμφωνα με τις αποδεκτές αρχές της διοικητικής επιστήμης.

Οι διοικητικοί εσωτερικοί έλεγχοι εξετάζουν τον βαθμό διοικητικής αποτελεσματικότητας, συνεργασίας και επικοινωνίας σε όλα τα επίπεδα της ιεραρχίας. Επιπλέον αξιολογούν το σύστημα διοίκησης του εσωτερικού ελέγχου εντοπίζοντας διάφορες αδυναμίες και αναλύουν τις επιπτώσεις των αδυναμιών αυτών, ένας άλλος παράγοντας ενασχόλησης τους είναι η συμμόρφωση των εργαζομένων προς το σχέδιο δράσης, τις αποφάσεις της διοίκησης, καθώς και την γενική πολιτική διοίκησης της εταιρείας. Με λίγα

λόγια στόχος τους είναι να εξετάσουν την αποτελεσματική αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού, την προσήλωση στο περιβάλλον εργασίας, την ενημέρωση για τους γενικούς στόχους και την συμμετοχή στην υλοποίηση τους.

Λειτουργικοί Έλεγχοι (Operational Audits), όπου σκοπός των συγκεκριμένων ελέγχων είναι η διερεύνηση λειτουργίας της επιχείρησης. Αναφέρονται, στις επιμέρους λειτουργίες των διαδικασιών και στον τρόπο λειτουργίας του συστήματος διοίκησης οι έλεγχοι αυτοί στοχεύουν να διαπιστώσουν κατά πόσο ένα τμήμα λειτουργεί σωστά με την υπάρχουσα οργανωτική δομή, αν επιτυγχάνονται οι στόχοι της επιχείρησης προτείνοντας διορθωτικές παρεμβάσεις όπου συναντώνται μεγάλες και σημαντικές αποκλίσεις.

3.7 Αναφορικά για τους εσωτερικούς ελεγκτές

3.7.1 Ορισμός Εσωτερικού Ελεγκτή

Ο Εσωτερικός Ελεγκτής (Internal Auditor) αναφέρεται στον υψηλόβαθμο υπάλληλο μιας οικονομικής οντότητας, ο οποίος έχει σημαντικές ευθύνες εντός αυτής. Το καθήκον που περιλαμβάνει την εξακρίβωση της εσωτερικής λειτουργίας της εταιρείας, καθώς και την προσφορά αντικειμενικών και αξιόπιστων αναλύσεων σχετικά με τις οικονομικές και λειτουργικές της δραστηριότητες. Επιπλέον, είναι υπεύθυνος για την επίβλεψη και την συμμόρφωση με τους νόμους, τους κανονισμούς και τις αρχές που διέπουν την επιχειρησιακή συμπεριφορά και την εταιρική διακυβέρνηση της εταιρείας. (Νεγκάκης Χ., Ταχυνάκης Π. 2013).

3.7.2 Τα προσόντα των Εσωτερικών Ελεγκτών

Βασική προϋπόθεση για την αποτελεσματικότητα και την καλή λειτουργία του τμήματος Εσωτερικού Ελέγχου είναι η κατάλληλη στελέχωση του από ικανούς, με εμπειρία, γνώση, αλλά και επαγγελματίες Εσωτερικούς Ελεγκτές. Ο Εσωτερικός Ελεγκτής είναι ο πυλώνας της διοίκησης που εξασφαλίζει την ομαλή λειτουργία, τη συμμόρφωση και την βελτίωση των εσωτερικών διαδικασιών μιας επιχείρησης. Πέρα από τις τεχνικές γνώσεις και την επαγγελματική κατάρτιση, ο Εσωτερικός Ελεγκτής πρέπει να διαθέτει:

1. Διοικητικές ικανότητες: Να είναι ικανός να οργανώνει, σχεδιάζει και διευθύνει έργα, προγράμματα και πρωτοβουλίες που στοχεύουν στην βελτίωση των εσωτερικών ελέγχων.
2. Καλή κριτική σκέψη: Να είναι ικανός να αναλύει πληροφορίες, να αναγνωρίζει προβλήματα και να προτείνει αποτελεσματικές λύσεις.
3. Επικοινωνιακές Δεξιότητες: Να μπορεί να επικοινωνεί αποτελεσματικά με τους διάφορους φορείς εντός της επιχείρησης, από το προσωπικό μέχρι τη διοίκηση.
4. Ηθική και Αξιοπρέπεια: Να διαθέτει υψηλά θετικά πρότυπα και να είναι αδιάλειπτα πιστός στις αρχές της διαφάνειας και της εντιμότητας.

Ο Ρόλος του Εσωτερικού Ελεγκτή είναι κρίσιμος για την επιτυχή λειτουργία και την αιεφόρο ανάπτυξη μιας επιχείρησης. Η σωστή επιλογή και στελέχωση αυτού του τμήματος είναι καθοριστική για την εξασφάλιση της αξιοπιστίας, της αποτελεσματικότητας και της διαρκούς βελτίωσης των διαδικασιών της επιχείρησης. Επιπλέον είναι ζωτικής σημασίας να τονίσουμε ότι για την αποτελεσματική διεξαγωγή του ελέγχου, ο εσωτερικός ελεγκτής πρέπει να υποβάλλεται σε συνεχείς και τακτικές καταρτίσεις. Η κατάρτιση και η συνεχής επαγγελματική αναβάθμιση είναι απαραίτητες για την εξασφάλιση υψηλού επιπέδου ελέγχου. Ενώ η ευθύνη για την εκπαίδευση ανήκει στους ελεγκτές, αυτοί θα πρέπει να εκδηλώνουν απόλυτη επαγγελματικότητα κατά την πραγματοποίηση των ελέγχων. Η επαγγελματικότητα εδράζεται στην ικανότητα του ελεγκτή να αναγνωρίζει ατασθαλίες, παραλείψεις και πιθανές παραβάσεις στα οικονομικά δεδομένα των εταιρειών που ελέγχονται. Ο εσωτερικός ελεγκτής έχει τον ρόλο να παρακολουθεί με προσοχή και να ενημερώνει την διοίκηση σε περίπτωση που αντιληφθεί ανάλογες ατασθαλίες. Με αυτόν τον τρόπο, εξασφαλίζεται η αξιοπιστία του ελέγχου (Σταματόπουλος Δ. 2006).

3.7.3 Ο Ρόλος των Εσωτερικών Ελεγκτών

Τα τελευταία χρόνια ο ρόλος των εσωτερικών ελεγκτών μέσα σε μια επιχείρηση έχει γίνει όλο και πιο σημαντικός και οι αρμοδιότητες τους διαφέρουν από επιχείρηση σε επιχείρηση, με γνώμονα πάντα την επιτυχία των αντικειμενικών τους στόχων.

Επομένως ο Εσωτερικός Ελεγκτής είναι υπεύθυνος για:

Αξιολόγηση Ελέγχων και Σύσταση: Ασχέτως της θέσης τους στην ιεραρχία, παρέχει αξιολογήσεις ελέγχων και προτάσεις σε όλα τα μέλη της οικονομικής ομάδας Συμπεριλαμβάνεται στο έργο του και η εκτίμηση των κινδύνων του οργανισμού, καθώς και η παρακολούθηση και η αναφορά της αποδοτικότητας των πολιτικών διοίκησης της εταιρείας.

Κατανόηση και Ανάλυση Κινδύνων: Εντοπίζει και αναλύει τους κινδύνους που επηρεάζουν την επιχείρηση, αναγνωρίζοντας την σημασία τους. Η σύγχρονη προσέγγιση του Εσωτερικού Ελέγχου ενισχύει την συνεργασία με την διαχείριση κινδύνου.

Παρακολούθηση Τμημάτων επιχείρησης: Εργάζεται σε στενή συνεργασία με τους διευθυντές, εξετάζοντας και ελέγχοντας τις λειτουργίες κάθε τμήματος και αναφέροντας τα αποτελέσματα. Είναι απαραίτητο να κατανοεί πλήρως τους στρατηγικούς στόχους του οργανισμού για να συνδέσει τις ενέργειες και λειτουργίες των τμημάτων με το συνολικό όραμα της επιχείρησης. (Σταματόπουλος Δ. 2006).

3.7.4 Ο Κώδικας Δεοντολογίας των Εσωτερικών Ελεγκτών

Ο Κώδικας Δεοντολογίας (Code of Ethics), του Διεθνούς Ινστιτούτου Εσωτερικών Ελεγκτών (Institute of Internal Auditors – I.I.A.) εξειδικεύει τους κανόνες συμπεριφοράς τους ως προσώπων και επαγγελματιών, όσον αφορά την Ακεραιότητα, Αντικειμενικότητα, Εμπιστευτικότητα και Επαγγελματική Επάρκεια που πρέπει να

επιδεικνύουν. Αυτός ο Κώδικας Δεοντολογίας ισχύει τόσο για τα άτομα, όσο και για τα νομικά πρόσωπα που παρέχουν τις απαραίτητες υπηρεσίες του εσωτερικού ελέγχου. Επομένως, Σύμφωνα με τον Κώδικα Δεοντολογίας οι Εσωτερικοί Ελεγκτές αναμένεται να εφαρμόζουν και να υπερασπίζονται τις ακόλουθες αρχές: (**Πάσχος Γ., Τριανταφυλλίδης Κ. 2006**):

- 1. Ακεραιότητα:** η ακεραιότητα των Εσωτερικών Ελεγκτών αποτελεί το κύριο θεμέλιο για την εμπιστοσύνη που παρέχεται βάση της αξιολόγησης των κρίσιμων αποφάσεων. Ποιο συγκεκριμένα ο ρόλος των εσωτερικών ελεγκτών απαιτεί την εκτέλεση των καθηκόντων τους με απόλυτη ακεραιότητα, εντιμότητα και υπευθυνότητα. Έχουν το καθήκον να τηρούν τους ισχύοντες νόμους και να προβαίνουν σε όλες τις απαραίτητες κοινοποιήσεις που επιβάλλονται από την νομοθεσία και τους κανόνες του επαγγέλματός τους. Επιπλέον, απαγορεύεται οποιαδήποτε εμπλοκή σε παράνομες δραστηριότητες που θέτουν σε μεγάλο βαθμό κίνδυνο τη λειτουργία του Εσωτερικού Ελεγκτή. Η ανεξαρτησία και η αμεροληψία πρέπει να διατηρούνται, και οι Εσωτερικοί ελεγκτές με βάση τον γνώμονα και την ηθική υπόσταση που τους διακατέχει θα πρέπει να αποφεύγουν την οποιαδήποτε παράνομη πράξη που απειλεί τη θέση και το κύρος τους. Αυτή η δέσμευση της ακεραιότητας των εσωτερικών ελεγκτών ενισχύει την θέση που τους διακατέχει ως ηθικούς και νόμιμους επαγγελματίες, προσφέροντας στους ενδιαφερόμενους την εμπιστοσύνη ότι η ενεργό δράση τους υπηρετεί το κοινό καλό και την ακεραιότητα του επιχειρηματικού περιβάλλοντος.
- 2. Αντικειμενικότητα:** οι Εσωτερικοί Ελεγκτές επιδεικνύουν υψηλό βαθμό επαγγελματικής αντικειμενικότητας κατά τη συλλογή, αξιολόγηση και κοινοποίηση πληροφοριών, με ότι αφορά την δραστηριότητα ή την διαδικασία που εξετάζεται. Σε αυτή την διαδικασία προβαίνουν σε μια ισορροπημένη εκτίμηση όλων των σχετικών περιστάσεων που αφορούν μια οικονομική μονάδα, διασφαλίζοντας παράλληλα ότι δεν επηρεάζονται αδικαιολόγητα από τα προσωπικά τους συμφέροντα ή τα συμφέροντα άλλων κατά τον σχηματισμό των κρίσεων.

Ποιο συγκεκριμένα, δεν αποδέχονται οτιδήποτε μπορεί να απειλήσει την επαγγελματική τους εκτίμηση και διασφαλίζουν ότι κοινοποιούν όλες τις σημαντικές και απαραίτητες πληροφορίες που τους γνωστοποιούνται. Αντιμετωπίζουν με επιφυλακτικότητα τυχόν παραποιητικές ενέργειες που μπορεί να προέρχονται από μέλη της ανώτατης διοίκησης, διατηρώντας έτσι την ακεραιότητα της διαδικασίας ελέγχου και διασφαλίζοντας την αξιοπιστία των εκθέσεων τους.

- 3. Επάρκεια:** Οι Εσωτερικοί Ελεγκτές αξιοποιούν τις γνώσεις, τις δεξιότητες τους και τις εμπειρίες που κατέχουν και που απαιτούνται για την παροχή υπηρεσιών του εσωτερικού ελέγχου, με βάση την εξειδικευμένη τους εκπαίδευση και την κατανόηση των διαδικασιών και πρακτικών της επιχείρησης, προβαίνουν σε ουσιαστικούς ελέγχους και αξιολογήσεις, η επιδεξιότητα τους περιλαμβάνει την αναγνώριση και αντιμετώπιση των εσωτερικών κινδύνων, την ανάπτυξη καινοτόμων μεθόδων ελέγχου, καθώς και την δυνατότητα επικοινωνίας με τα

διάφορα επίπεδα της οργάνωσης. Μέσα από την συστηματική ανάλυση και παρουσίαση αποτελεσμάτων, συμβάλουν στην βελτίωση των επιχειρηματικών διαδικασιών και στην διασφάλιση της συμμόρφωσης προς τους εσωτερικούς κανόνες και κανονισμούς.

- 4. Εμπιστευτικότητα:** Οι Εσωτερικοί Ελεγκτές δίνουν περισσότερη έμφαση στον σεβασμό της αξίας και ιδιοκτησίας της πληροφόρησης που λαμβάνουν. Δεν κοινοποιούν για οποιονδήποτε λόγο πληροφορίες χωρίς την κατάλληλη εξουσιοδότηση, αυτό το κάνουν μόνο σε περίπτωση νομικής ή επαγγελματικής υποχρέωσης να το πράξουν. Με απόλυτο σεβασμό προς τη εμπιστευτικότητα των πληροφοριών που γίνεται με τους κατάλληλους ελέγχους και με την συμμόρφωση προς τους ισχύοντες νόμους και κανονισμούς. Επίσης δεν χρησιμοποιούν πληροφορίες για προσωπικό τους όφελος ή κατά τρόπο διαφορετικό με την νομοθεσία, αλλά και επιβλαβή για τους νομικούς και ηθικούς αντικειμενικούς σκοπούς του κάθε οργανισμού.

3.7.5. Εξέλιξη και Μελλοντικές Τάσεις του Εσωτερικού Ελέγχου

Τον προηγούμενο αιώνα, η διαδικασία εσωτερικού ελέγχου βασιζόταν κυρίως σε συγκεκριμένα πρότυπα. Αντίθετα σήμερα, τα πρότυπα αυτά 'έχουν υποστεί σημαντικές αλλαγές. Οι έρευνες που διεξάγονται στον εσωτερικό έλεγχο τώρα περιλαμβάνουν και την διαχείριση οικονομικών κινδύνων. Εκτιμάται ότι στο μέλλον, με την συνεχή αύξηση των κινδύνων, την παγκοσμιοποίηση, την πληθώρα των πληροφοριών και τις τεχνολογικές εξελίξεις, ο εσωτερικός έλεγχος θα καταστεί ακόμα πιο κρίσιμος και θα εξελίσσεται με ταχύτερους ρυθμούς, ανταποκρινόμενος στις ανάγκες των σύγχρονων κοινωνιών.

ΜΕΡΟΣ Β : ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟΝ ΡΟΛΟ ΤΩΝ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΩΝ ΕΛΕΓΚΤΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ

4.1. Γενικά

Οι ανεξάρτητοι ελεγκτές έχουν την δικαιοδοσία, σύμφωνα με την νομοθεσία, να πραγματοποιούν υποχρεωτικές εξετάσεις στα οικονομικά δελτία των επιχειρήσεων με δημόσιο στόχο, με σκοπό την διασφάλιση της εμπιστοσύνης του κοινού. Η έννοια της δημόσιας σημασίας στην διαδικασία της εξέτασης υποδηλώνει ότι πολλοί παράγοντες και οργανισμοί βασίζονται στην ακρίβεια της εργασίας του ελεγκτή. Όταν η εξέταση είναι ποιοτική, ενισχύει την ομαλότητα των αγορών, ενισχύοντας την εμπιστοσύνη στην ακεραιότητα και την αξιοπιστία των οικονομικών δεδομένων.

Πρόσφατα, σε παγκόσμιο επίπεδο, έχουν ληφθεί σημαντικά μέτρα για την αναβάθμιση της ποιότητας των ελέγχων στις οικονομικές εταιρείες. Ωστόσο, πολλοί παρακολουθούν με ανησυχία την καθυστερημένη ανταπόκριση του ελεγκτικού τομέα στις αλλαγές και στις νέες ανάγκες του κοινού. Υπάρχουν περιπτώσεις όπου η ποιότητα των ελέγχων δεν ανταποκρίνεται στις προσδοκίες, με την ανησυχία να εντείνεται για τον περιορισμένο εντοπισμό απάτης.

Αν και οι περιπτώσεις αστοχιών υπάρχουν σε μικρό βαθμό επισκιάζουν το σύνολο των επιτυχημένων ελέγχων κατά τους οποίους συχνά εντοπίζονται περιστατικά απάτης.

Παρά τις επιτυχημένες περιπτώσεις ελέγχων, οι σπάνιες περιπτώσεις αστοχίας και απάτης ενισχύουν την ανησυχία για την αναθεώρηση των διαδικασιών ελέγχου. Η πρόσφατη υπόθεση με την εταιρεία Wirecard υπογραμίζει την ανάγκη για αναθεώρηση των ελεγκτικών πρακτικών. Το διεθνές ελεγκτικό πρότυπο ISA 240 επισημαίνει την ευθύνη των ελεγκτών στην ανακάλυψη των ανακριβειών, είτε αυτές οφείλονται σε απάτη είτε σε λάθη. Η ενδεδειγμένη ανάλυση και η επαγγελματική προσέγγιση του ελεγκτή είναι απαραίτητες για την διάκριση των ανειλημμένων ενεργειών που στοχεύουν στην απάτη. Τέτοιες ενέργειες μπορεί να περιλαμβάνουν συνεργασία για την απόκρυψη πληροφοριών ή την δημιουργία περίπλοκων δομών για να παραπλανήσουν τον ελεγκτή

Ο Bob Moritz, Πρόεδρος της PwC, εξέφρασε την ανάγκη για εμβάθυνση στην αξιολόγηση, με έμφαση στην πρόληψη πιθανών περιστατικών απάτης. Η καλή γνώση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, μαζί με την ικανότητα του ελεγκτή να εξετάζει και να αμφισβητεί πληροφορίες, είναι ζωτικής σημασίας. Η χρήση τεχνολογίας μπορεί να ενισχύει την διαδικασία, επιτρέποντας την παρακολούθηση των συναλλαγών και τον εντοπισμό ανωμαλιών για περαιτέρω εξέταση.

Η συνεχής πίεση για την βελτίωση της ποιότητας των ελέγχων τα τελευταία χρόνια έχει επικεντρωθεί σε διάφορα στοιχεία, όπως η τεκμηρίωση. Παρόλο που η τεκμηρίωση είναι σημαντική, υπάρχει ο κίνδυνος να αποσπά την προσοχή του ελεγκτή από τα πραγματικά και ουσιαστικά θέματα. Είναι κρίσιμο για τους ελεγκτές να διαχειρίζονται την πίεση για λεπτομερή τεκμηρίωση και να προσανατολίζονται στην προσοχή τους στην ουσία του

ελεγκτικού έργου. (Πηγή: Αντωνιάδης Αντώνης, Εταίρος στο τμήμα παροχής ελεγκτικών και άλλων υπηρεσιών διασφάλισης της PwC Ελλάδας).

3.2. Ο Ρόλος του Ορκωτού ελεγκτή

3.2.1. Ο Ορισμός του υποχρεωτικού ελέγχου

Παρόλο που προβλέπεται η υποχρέωση ειδικευμένου επαγγελματία για τον έλεγχο των ετήσιων και ενοποιημένων λογαριασμών, δεν υπάρχει σαφής ορισμός για την έννοια του υποχρεωτικού ελέγχου. Επιπλέον, οι οδηγίες που αφορούν τους λογαριασμούς τραπεζών και ασφαλιστικών επιχειρήσεων απαιτούν υποχρεωτικό έλεγχο, χωρίς να καθορίζουν την πρακτική του.

Η Διεθνής Ομοσπονδία Λογιστών (IFAC) έχει καθορίσει τον σκοπό του ελέγχου ως την παροχή κατάλληλης πληροφορίας στον ελεγκτή σχετικά με την ορθότητα των οικονομικών καταστάσεων, σύμφωνα με τα κριτήρια παρουσίασης οικονομικών δεδομένων. Πολλές μελέτες έχουν δείξει σημαντικές αποκλίσεις ανάμεσα στις προσδοκίες του κοινού και τις πραγματικές ανάγκες του ελεγκτή. Αυτές οι αποκλίσεις επηρεάζουν την αξιοπιστία της εργασίας τους, καθώς η εμπιστοσύνη στους λογαριασμούς είναι κρίσιμη για την ομαλή λειτουργία της αγοράς

Κατά την διατύπωση του ορισμού για τον υποχρεωτικό έλεγχο, είναι σημαντικό να ληφθούν υπόψη οι ανάγκες και οι προσδοκίες των ενδιαφερομένων. Οι ορισμοί πρέπει να είναι σαφείς, να συμφωνούν με το περιεχόμενο του ελέγχου και να αντανακλούν την ικανότητα των ορκωτών ελεγκτών να ανταποκριθούν στις εν λόγω ανάγκες και προσδοκίες.

Οι προσδοκίες και οι ανάγκες των ενδιαφερομένων θεωρούνται λογικές όταν:

- Τα καθήκοντα έχουν καθοριστεί σύμφωνα με τις νομοθετικές διατάξεις
- Υπάρχει πραγματική διαθεσιμότητα και επιθυμία των μερών να πληρώσουν για τις αντίστοιχες υπηρεσίες, καταδεικνύοντας έτσι την ύπαρξη αγοραστικής ζήτησης.
- Ο Ορκωτός ελεγκτής είναι διαθέσιμος να παρέχει την υπηρεσία σε μια αμοιβή που αντικατοπτρίζει τα προσόντα του, την πολυπλοκότητα της εργασίας, τον απαιτούμενο χρόνο και τυχόν ενδεχομένους κινδύνους, ενώ διαθέτει και τις απαραίτητες δεξιότητες για την εκτέλεση της.

Οι ορκωτοί ελεγκτές, σχετικά με το τι μπορούν να προσφέρουν, εξαρτώνται από την αμοιβή που είναι διατεθειμένοι να παραλάβουν οι πελάτες, την εμπειρία τους , τις τεχνικές τους δεξιότητες και την στάση τους απέναντι στον κίνδυνο. Οι προσδοκίες των πελατών από τους ελεγκτές μπορεί να μην είναι πάντα ρεαλιστικές, καθώς δεν είναι δυνατόν να αναμένουμε από κάθε ελεγκτή να διαθέτει απαραίτητα όλες τις απαιτούμενες δεξιότητες για να ικανοποιήσει κάθε αίτημα.

Ο κύριος ρόλος που αναθέτει το κοινό στους ορκωτούς ελεγκτές είναι η προστασία των συμφερόντων των μετόχων, των πιστωτών (όπως προμηθευτές, τράπεζες, και άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα), των συνταξιούχων, των υπαλλήλων και γενικά του κοινού. Αυτό επιτυγχάνεται μέσω των ακολούθων διαβεβαιώσεων:

- Εγγυώνται την ακρίβεια των χρηματοοικονομικών καταστάσεων.
- Αξιολογούν την ικανότητα της εταιρείας να συνεχίσει τη λειτουργία της με επιτυχία ή τη φερεγγυότητα της.
- Διασφαλίζουν την ανίχνευση πιθανής απάτης.
- Ελέγχουν την συμμόρφωση της εταιρείας με τις νόμιμες υποχρεώσεις της.
- Εξετάζουν την ευθύνη της εταιρείας όσον αφορά το περιβάλλον και τις εξωτερικές κοινωνικές παραμέτρους.

Θα ήταν σκόπιμο να εξεταστεί εν συντομία αν οι προσδοκίες αυτές είναι λογικές.

Η ακρίβεια των οικονομικών καταστάσεων.

Σχετικά με αυτούς που χρησιμοποιούν τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις φαίνεται η επικρατέστερη άποψη σε μια έκθεση ελέγχου στην οποία δεν διατυπώνονται επιφυλάξεις, αυτή εγγυάται την ακρίβεια των οικονομικών καταστάσεων, στην περίπτωση αυτή υπάρχουν δύο παρανοήσεις, η πρώτη είναι ότι είναι δυνατόν να καταρτιστούν ακριβείς οικονομικές καταστάσεις και δεύτερον ότι οι οικονομικές καταστάσεις αποτελούν ευθύνη των ελεγκτών.

Τώρα, όσον αφορά την πρώτη παρανόηση, εκείνοι που έχουν γνώση στον τομέα της λογιστικής συμφωνούν ότι η έννοια των ακριβών οικονομικών καταστάσεων δεν περιορίζεται απλώς στην αναφορά αριθμητικών δεδομένων που απεικονίζουν με την ακρίβεια τα αποτελέσματα των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και την χρηματοοικονομική θέση. Οι διάφορες προσεγγίσεις για την λογιστική αντιμετώπιση των πολύπλοκων επιχειρηματικών συναλλαγών, σε συνδυασμό με τις αβεβαιότητες που εμπλέκονται στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων από την διοίκηση, καθιστούν δύσκολη την δημιουργία ακριβών οικονομικών καταστάσεων που θεωρούνταν ως ακριβείς από κάθε καλά ενημερωμένο παρατηρητή.

3.2.2. Ο Ρόλος του ελεγκτή στις οικονομικές καταστάσεις

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, τα λογιστικά πρότυπα έχουν καθοριστικό ρόλο στην επίτευξη ακρίβειας και διαφάνειας στους λογαριασμούς των εταιρειών. Ενώ η ιδέα της πραγματικής εικόνας αποτελεί τον πυλώνα των λογιστικών προτύπων, ταυτόχρονα αναγνωρίζεται η υποκειμενικότητα που μπορεί να συνοδεύει την ερμηνεία και την εφαρμογή αυτών των προτύπων. Αυτό προκύπτει από την ανάγκη να διασφαλιστεί μια κατανόηση της οικονομικής κατάστασης που είναι τόσο ακριβής όσο είναι εφικτό, λαμβάνοντας υπόψη τις πολλές πτυχές και τις αβεβαιότητες που μπορεί να εμφανίζονται στην επιχειρησιακή δραστηριότητα.

Συχνά, οι ελεγκτές αντιμετωπίζονται με σκεπτικισμό, επειδή ορισμένες εταιρείες προσαρμόζουν την παρουσίαση των οικονομικών τους καταστάσεων για να συμμορφωθούν με τους λογιστικούς κανόνες. Όταν αυτές οι καταστάσεις είναι παραπλανητικές λόγω της επιλογής των λογιστικών μεθόδων ή της πολιτικής πληροφόρησης, οι ελεγκτές πρέπει να εκφράσουν τις ανησυχίες τους. Σε τέτοιες περιπτώσεις, είναι πιθανό να εκδώσουν μια αιτιολογημένη γνώμη, στην οποία θα αναφέρονται οι λόγοι της διαφωνίας τους και τις επιπτώσεις αυτής στις οικονομικές καταστάσεις. Σε ποιο ακραίες περιπτώσεις, εάν οι ελεγκτές πιστεύουν ότι η παρουσίαση

είναι σημαντικά παραπλανητική, μπορεί να καθορίσουν την ανάγκη να διατυπώσουν μια αντίθετη άποψη βάσει των αρχών του ελέγχου.

Είναι συνηθισμένο να πιστεύεται ότι οι ορκωτοί ελεγκτές είναι οι αποκλειστικοί υπεύθυνοι για την ακρίβεια των χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Ωστόσο, στην πραγματικότητα, η ευθύνη για την έγκριση αυτών των καταστάσεων βρίσκεται στο διοικητικό συμβούλιο της εταιρείας. Οι ελεγκτές, ανεξάρτητα από την εταιρεία, επικεντρώνονται στην αξιοπιστία των καταστάσεων, εξετάζοντας αν αυτές πληρούν τις νομικές απαιτήσεις και παρουσιάζουν μια πραγματική εικόνα της οικονομικής κατάστασης της εταιρείας.

Εναλλακτικά, οι διευθυντές της εταιρείας, λόγω της ολοκληρωμένης τους γνώσης της εταιρείας, είναι σε θέση να κατανοούν καλύτερα τις λεπτομέρειες των λογαριασμών και να είναι υπεύθυνοι για την παραγωγή αυτών. Εντούτοις, είναι ζωτικής σημασίας οι ελεγκτές να διατηρούν την ανεξαρτησία τους, ώστε να μπορούν να αξιολογούν τις καταστάσεις με αντικειμενικότητα και να εκδίδουν γνώμες βάσει των ευρημάτων τους, ανεξάρτητα από την πίεση ή τις προσδοκίες της εταιρείας.

3.2.3. Η θέση του ορκωτού ελεγκτή στην εταιρεία:

Ο υποχρεωτικός έλεγχος αποτελεί κεντρικό στοιχείο στην διαδικασία διοίκησης μιας επιχείρησης. Για να κατανοήσουμε πλήρως το ρόλο κάθε οργάνου της επιχείρησης στην παροχή οικονομικών πληροφοριών, πρέπει να διαχωρίσουμε τις αρμοδιότητες. Οι διευθυντές είναι υπεύθυνοι για την σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων, ενώ ο ορκωτός ελεγκτής προσφέρει αξιολόγηση και επικύρωση των εν λόγω καταστάσεων στους μετόχους. Κατά την διαδικασία του ελέγχου, ο ελεγκτής υπερασπίζεται τα συμφέροντα των μετόχων, ενισχύοντας την εμπιστοσύνη στις οικονομικές πληροφορίες της επιχείρησης για τρίτους. Η ανεξαρτησία του ελεγκτή είναι θεμελιώδης για την αξιοπιστία των οικονομικών καταστάσεων που ελέγχει. Εάν υπάρχουν συγκρούσεις συμφερόντων ή επιρροών που αμφισβητούν την ανεξαρτησία του ελεγκτή, αυτό μπορεί να θέτει υπό αμφισβήτηση την εγκυρότητα του ελέγχου.

Οι δομές διοίκησης και ελέγχου σε μεγάλες εταιρείες, ιδίως αυτές που είναι εισηγμένες σε χρηματιστήρια, πρέπει να σχεδιάζονται με τρόπο που να εξασφαλίζει την ανεξαρτησία του ελεγκτή και την προστασία των μετόχων και άλλων ενδιαφερομένων.

Είναι σημαντικό για τις εταιρείες να έχουν διαφανείς διαδικασίες για τον διορισμό και την αξιολόγηση των ελεγκτών, καθώς και για την διαχείριση πιθανών συγκρούσεων συμφερόντων.

Επίσης σημαντικό είναι για τις εταιρείες να επικεντρώνουν στην δημιουργία ενός περιβάλλοντος όπου οι ελεγκτές έχουν την ανεξαρτησία, την πρόσβαση και τα εργαλεία που χρειάζονται για να εκτελέσουν τα καθήκοντά τους με ακρίβεια και αποτελεσματικότητα.

Ο αποτελεσματικός εσωτερικός έλεγχος και η ευθνή για την αναγνώριση και την πρόληψη απάτης πρέπει να είναι προτεραιότητες για την κάθε εταιρεία. Εάν οι ορκωτοί ελεγκτές δεν έχουν τα απαραίτητα εργαλεία ή την ανεξαρτησία που χρειάζονται για να

εκτελέσουν το έργο τους με ακρίβεια, τότε οι εταιρείες μπορεί να αντιμετωπίσουν σημαντικούς κινδύνους.

Είναι σημαντικό να διατηρείται η ανεξαρτησία των ελεγκτών για να εξασφαλίζεται η αντικειμενικότητα και η εγκυρότητα των ελεγκτικών εργασιών. Αν οι ελεγκτές συμφωνούν εκ των προτέρων με την αμοιβή υπό την προϋπόθεση ότι δεν θα διαπιστώσουν παρατυπίες, αυτό μπορεί να θέσει σε κίνδυνο την ανεξαρτησία τους, εάν κατά την διάρκεια των ελεγκτικών εργασιών διαπιστωθούν υποψίες για δόλιες ενέργειες, η επιπλέον εργασία που απαιτείται για την διερεύνηση αυτών των υποθέσεων θα πρέπει να αντιμετωπίζεται με διαφορετικό τρόπο από την αρχική συμφωνία για την αμοιβή.

Εάν οι διευθυντές έχουν ανάμειξη σε παρατυπίες, τότε η ανεξαρτησία των ελεγκτών είναι σε σοβαρό κίνδυνο, είναι κρίσιμο για τους ελεγκτές να διατηρούν την αντικειμενικότητα τους και να αναφέρουν οποιεσδήποτε παρατυπίες ή ύποπτες ενέργειες, ανεξαρτήτως των συνεπειών για την αμοιβή τους ή τις σχέσεις τους με την διοίκηση.

Η διατήρηση της ανεξαρτησίας και της εγκυρότητας των ελεγκτικών εργασιών είναι ζωτικής σημασίας για την αξιοπιστία και την εμπιστοσύνη στα οικονομικά δελτία ενός οργανισμού.

Για να διατηρηθεί η ανεξαρτησία και η αντικειμενικότητα των ορκωτών ελεγκτών, πολλά κράτη μέλη εξετάζουν ή εφαρμόζουν διάφορες μεταρρυθμίσεις στη διαδικασία επιλογής τους. Αυτές οι μεταρρυθμίσεις περιλαμβάνουν την ενίσχυση της λειτουργίας των επιτροπών ελέγχου, αλλαγές στην λειτουργία των διοικητικών συμβουλίων και την δυνατότητα συμμετοχής άλλων μερών, όπως του σωματείου εργαζομένων, στις αποφάσεις που αφορούν τον διορισμό ή την απαλλαγή των ελεγκτών από τα καθήκοντα τους. Αυτές οι προσπάθειες αποσκοπούν στην ενίσχυση της διαφάνειας, της εμπιστοσύνης και της αξιοπιστίας της διαδικασίας ελέγχου.

Η έκθεση ελέγχου Cadbury στο Ηνωμένο Βασίλειο και η έκθεση Vienot στην Γαλλία προτείνουν την δημιουργία μιας επιτροπής ελέγχου στο διοικητικό συμβούλιο των εταιρειών που είναι εισηγμένες σε χρηματιστήρια. Αυτή η επιτροπή θα αποτελείται από τρεις τουλάχιστον διευθυντές, οι οποίοι δεν θα είναι εκτελεστικά στελέχη, και θα έχει πρόεδρο ένα από τα μέλη. Από το 1978, το χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης απαιτεί από όλες τις εισηγμένες εταιρείες να έχουν επιτροπές ελέγχου που αποτελούνται αποκλειστικά από ανεξάρτητους διευθυντές. Επιπλέον, η έκθεση της American Treadway Commission του 1987 υπογράμμισε την σημασία των επιτροπών ελέγχου για την εξασφάλιση της ακεραιότητας των οικονομικών καταστάσεων των επιχειρήσεων των ΗΠΑ. Η εμπειρία από τις Ηνωμένες Πολιτείες έχει δείξει ότι ακόμα και στις περιπτώσεις όπου οι επιτροπές ελέγχου δημιουργήθηκαν για να πληρούν ελάχιστες απαιτήσεις, αποτελούν απαραίτητο όργανο για την καλή λειτουργία του διοικητικού συμβουλίου.

3.2.4. Ο Ρόλος των κυβερνητικών και επαγγελματικών οργάνων:

Σύμφωνα με την όγδοη οδηγία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι ορκωτοί ελεγκτές πρέπει να έχουν λάβει άδεια από την αρμόδια αρχή που καθορίζεται από τα κράτη μέλη. Αυτές οι αρμόδιες αρχές είναι υπεύθυνες για την διασφάλιση ότι τα άτομα που λαμβάνουν άδεια ως ορκωτοί ελεγκτές πληρούν όλες τις απαιτούμενες προϋποθέσεις της οδηγίας.

Επιπλέον, οι ελεγκτές πρέπει να διενεργούν τους ελέγχους τους με βάση την αρχή της επαγγελματικής ακεραιότητας και ανεξαρτησίας, διασφαλίζοντας έτσι την αξιοπιστία και την αντικειμενικότητα των ελεγκτικών εργασιών.

Η ρύθμιση και εποπτεία των ορκωτών ελεγκτών στα κράτη μέλη είναι ανάγκη ενός ενιαίου προτύπου ελέγχου, που είναι ποιοτικά ισοδύναμο σε όλα τα κράτη μέλη. Είναι σημαντικό να γίνεται αυτός ο έλεγχος με τρόπο που να εγγυάται την ποιότητα και την συνέπεια των αποτελεσμάτων, προκειμένου να προστατεύονται οι επενδυτές, οι καταναλωτές και οι άλλοι ενδιαφερόμενοι φορείς.

Επιπλέον, η αναφορά στις οδηγίες και τους κανόνες της IFAC υποδηλώνει την προσπάθεια για εναρμόνιση και παγκοσμιοποίηση των προτύπων ελέγχου και εποπτείας.

Για την ακρίβεια, η οδηγία που αναφέρεται είναι πιθανόν η όγδοη οδηγία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία αφορά την ρύθμιση των ορκωτών ελεγκτών και την εποπτεία του επαγγέλματος στα κράτη μέλη.

Τέλος, η αναφορά στην απόκλιση στην εφαρμογή των κανόνων και στις συστάσεις αντί για νομικές υποχρεώσεις υπογραμμίζει την ανάγκη για περαιτέρω συνεργασία και σταθεροποίηση στον τομέα του ελέγχου και της εποπτείας.

Επίσης υπάρχει ποικιλία στον τρόπο με τον οποίο οι επαγγελματικές οργανώσεις εξασφαλίζουν την ποιότητα των υπηρεσιών των μελών τους. Ενώ ορισμένες οργανώσεις βασίζονται σε εσωτερικούς μηχανισμούς ελέγχου από τους ίδιους τους συναδέλφους, όπου οι έλεγχοι πραγματοποιούνται από άλλους ελεγκτές σε τακτική βάση, άλλες οργανώσεις έχουν θέσει σε λειτουργία ειδικές μονάδες που επιβλέπουν την ποιότητα των υποχρεωτικών ελέγχων των μελών τους. Σε αυτό το πλαίσιο δεν υπάρχει εγγύηση ότι οι πρακτικές ελέγχου στα διάφορα κράτη μέλη είναι συγκρίσιμες ως προς την ποιότητα.

- **Ειδικές Υποχρεώσεις Ελέγχου στον Χρηματοπιστωτικό Κλάδο:** Στα περισσότερα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπάρχουν ειδικοί έλεγχοι και ρυθμίσεις που ισχύουν για τις επιχειρήσεις του χρηματοπιστωτικού κλάδου. Αυτοί οι έλεγχοι γίνονται από αρμόδιες αρχές με σκοπό την προστασία των επενδυτών και των ασφαλιζομένων.
- **Προστασία των επενδυτών και των ασφαλιζομένων:** Οι ρυθμίσεις αυτές έχουν ως στόχο την διασφάλιση ότι οι επενδυτές και οι ασφαλιζόμενοι λαμβάνουν τις απαραίτητες πληροφορίες και είναι προστατευμένοι από τυχόν απάτες ή κακοποιήσεις.
- **Ανταλλαγή πληροφοριών:** Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να επιτρέπουν την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αρμόδιων αρχών του χρηματοπιστωτικού κλάδου και των επαγγελματικών φορέων των ορκωτών ελεγκτών. Αυτό μπορεί να γίνει υπό αυστηρούς όρους και με σκοπό την αποτελεσματικότερη εποπτεία και ρύθμιση του τομέα.
- **Νομική Αναφορά:** Η αναφορά στην οδηγία 95/26 ΕΚ παραπέμπει στην νομοθετική βάση που ρυθμίζει αυτές τις υποθέσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Η ΑΣΤΙΚΗ ΕΥΘΗΝΗ ΤΩΝ ΟΡΚΩΤΩΝ ΕΛΕΓΚΤΩΝ

5.1 Γενικά:

Η επαγγελματική ευθύνη αποτελεί έναν κεντρικό παράγοντα για τους ορκωτούς ελεγκτές. Σε πολλές χώρες μέλη, ορισμένες εταιρείες ελέγχου έχουν κριθεί υπεύθυνες για ασυνήθιστα υψηλά ποσά, τα οποία δεν ανταποκρίνονται αναλογικά στην αμοιβή τους ή στην πραγματική ευθύνη τους για οικονομικές απώλειες. Πολλοί ελεγκτές επωφελούνται από ασφάλιση επαγγελματικής ευθύνης, με αποτέλεσμα η προσοχή να επικεντρώνεται συχνά στην ασφαλιστική εταιρεία που καλύπτει τις απαιτήσεις τους. Οι νομικές ρυθμίσεις που διέπουν την επαγγελματική ευθύνη των ορκωτών λογιστών διαφέρουν σημαντικά ανάμεσα στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σε ορισμένες χώρες, η νομοθεσία ορίζει ένα μέγιστο όριο για τις οικονομικές αποζημιώσεις που μπορεί να απαιτηθούν από έναν ορκωτό λογιστή σε περίπτωση δικαστικής διαμάχης.

Έχουν υποβληθεί πολλές προτάσεις με στόχο την κατάρτιση ενός ποιο δίκαιου συστήματος για τους ελεγκτές. Αυτές οι προτάσεις περιλαμβάνουν την επέκταση του ορίου της αστικής ευθύνης, την δυνατότητα των ελεγκτών να προσαρμόζουν την ευθύνη τους μέσω συμβάσεων, την μετατροπή των εταιρειών ελέγχου σε εταιρείες με περιορισμένη ευθύνη, καθώς και την υιοθέτηση αρχών αναλογικής ευθύνης και υποχρεωτικής ασφάλισης της επαγγελματικής ευθύνης για τους ελεγκτές και τα διοικητικά στελέχη.

Η αρχική διατύπωση της πέμπτης οδηγίας για το δίκαιο των εταιρειών θέτει μια απεριόριστη ευθύνη για τους ορκωτούς ελεγκτές έναντι τρίτων. Αντίθετα η τροποποιημένη πρόταση αναφέρεται μόνο στην ευθύνη τους έναντι της ελεγχόμενης εταιρείας. Επιπλέον γίνεται λόγος για την δυνατότητα των κρατών μελών να ρυθμίζουν την αστική ευθύνη των ελεγκτών, ώστε να εξασφαλίζεται αποζημίωση για ζημιές που προκαλούνται από ενέργειες τους. Τέλος προβλέπεται η δυνατότητα θέσπισης ορίων στην αστική ευθύνη σε περιπτώσεις αμέλειας των ελεγκτών.

5.2 Η δημιουργική λογιστική ως εργαλείο λήψης αποφάσεων:

Η έννοια του εσωτερικού ελέγχου αποτελεί βασικό εργαλείο για την διαχείριση και την οργάνωση οικονομικών και διοικητικών θεμάτων σε μια εταιρεία. Ο εσωτερικός έλεγχος βοηθά τους διευθυντές να λαμβάνουν ενημερωμένες αποφάσεις, αξιολογώντας και επαληθεύοντας τις διάφορες πληροφορίες που διατίθενται. Η σωστή υλοποίηση του εσωτερικού ελέγχου οδηγεί σε βελτιωμένη διαχείριση και επίτευξη των επιχειρησιακών στόχων. Στόχος είναι η δημιουργία ενός οργανωτικού πλαισίου που να εξασφαλίζει την ποιότητα και την ακρίβεια των οικονομικών πληροφοριών.

Σημαντικά καθήκοντα του εσωτερικού ελέγχου είναι η εξέταση των λογιστικών συστημάτων και η διασφάλιση της ακρίβειας των οικονομικών δεδομένων.

Η ποιότητα αναφέρεται στην συμμόρφωση των οργανισμών με τις επιταγές και τα πρότυπα, καθώς και στην συνεχή προσπάθεια για βελτίωση και αναγνώριση αδυναμιών. Οι οργανισμοί που διαδραματίζουν ρόλο στην επίτευξη ποιότητας είναι αυτοί που ενεργούν με διαφάνεια, ακρίβεια και συνέπεια στις καθημερινές τους δραστηριότητες. Η ποιότητα του εσωτερικού ελέγχου είναι κρίσιμη για την ανίχνευση αδυναμιών και για την παροχή προτάσεων για την βελτίωση των διαδικασιών. Η συμμόρφωση με τα επαγγελματικά πρότυπα και κώδικες δεοντολογίας είναι ουσιαστική για την εξασφάλιση της ποιότητας του εσωτερικού ελέγχου.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ:

Η παρούσα Διπλωματική εργασία προσφέρει πολύτιμες ενδείξεις για την ρητή χρησιμότητα του εσωτερικού ελέγχου και της δημιουργικής λογιστικής στην αντιμετώπιση και την πρόληψη της απάτης, καθώς και τον ρόλο που διαδραματίζει σε αυτή ο κύριος του εσωτερικού ελέγχου που είναι ο ορκωτός ελεγκτής. Η αποτελεσματικότητα αυτών των μέσων δεν θα πρέπει να υποτιμάται, καθώς αναδεικνύουν την σημασία της διαφάνειας και της συνεχούς παρακολούθησης των δραστηριοτήτων.

Ειδικότερα η συνεχής ενασχόληση με τα συστήματα ελέγχου και η εφαρμογή τεχνολογικών λύσεων μπορούν να οδηγήσουν σε προηγμένες προβλέψεις και αντιμετώπιση πιθανών κινδύνων.

Η προσαρμογή των εταιρικών στρατηγικών στην ψηφιακή εποχή ανοίγει νέους ορίζοντες, με την συμβολή των ευφύων συστημάτων επιχειρηματικής ευφυΐας να αποτελεί κρίσιμο παράγοντα.

Επίσης στην παρούσα διπλωματική εξετάστηκε η εννοιολογία της λογιστικής απάτης, διερευνήθηκαν τα άτομα που εμπλέκονται σε τέτοιες πρακτικές, και αναλύθηκαν οι κύριοι παράγοντες που τις κινητοποιούν. Έγινε επίσης εστίαση στα κίνητρα που οδηγούν σε αυτές τις παρεκκλίσεις, με τον ρόλο της οικονομικής αποδοτικότητας της επιχείρησης να προκύπτει ως κύρια αιτία. Επιπρόσθετα, το έργο ανέδειξε τις δυνητικές επιπτώσεις τέτοιων πρακτικών στην αναφορά οικονομικών στοιχείων, επισημαίνοντας την παραπλάνηση των οικονομικών ενδιαφερόμενων και την προκλητική αναπαράσταση της οικονομικής κατάστασης της εταιρείας.

Υπογραμμίστηκε η σημασία της δημιουργίας ενός θετικού περιβάλλοντος ελέγχου, όπου τα στελέχη της επιχείρησης θα είναι αφοσιωμένα στην εσωτερική διασφάλιση και την ακεραιότητα των οικονομικών πληροφοριών. Επιπλέον, τονίστηκε η ανάγκη για ενεργό συμμετοχή και ευθύνη από την επιχείρηση, ώστε να προστατεύονται τα συμφέροντα των επενδυτών, των μετόχων και των πιστωτών.

Η συνύπαρξη Εσωτερικού και Εξωτερικού Ελέγχου χαρακτηρίστηκε ως ποιο αποτελεσματικός τρόπος ελέγχου μιας οικονομικής μονάδας, καθώς τα δύο αυτά στοιχεία λειτουργούν συμπληρωματικά και προσφέρουν εξειδικευμένες γνώσεις και εμπειρία σε διαφορετικούς τομείς της επιχείρησης.

Το συμπέρασμα της εργασίας είναι ότι η πρόληψη της λογιστικής απάτης είναι προτιμότερη από την αντιμετώπιση των συνεπειών της. Μέσω της ενίσχυσης της εταιρικής διακυβέρνησης, της εποπτείας από ανεξάρτητες επιτροπές και της διαφάνειας στις επιχειρηματικές δραστηριότητες, μπορεί να διασφαλιστεί η υγεία και η ανάπτυξη της επιχείρησης σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΑΡΘΟΓΡΑΦΙΑ:

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ

- Αλαμάνος, Χ. (2007). Η ελληνική και παγκόσμια οικονομία σε συνδυασμό με την εταιρική διακυβέρνηση και την εφαρμογή των ΔΛΠ και ΔΕΠ. Οικονομικά Χρονικά, Ιανουαρίου – Φεβρουαρίου 2007.
- Γαγάνης, Χ. & Ζοπουνίδης, Κ.(2008). Αναγνώριση Παραποιημένων Λογιστικών Καταστάσεων: Μεθοδολογικό Πλαίσιο και Εφαρμογές. Αθήνα Κλειδάριθμος.
- Γρηγοράκος, Θ. (2000). Ανάλυση – Ερμηνεία του Ελληνικού Γενικού Λογιστικού Σχεδίου (Ε.Γ.Λ.Σ.) Αθήνα Εκδόσεις: Σάκκουλας
- Καζαντζής Χ. (2006) Ελεγκτική και Εσωτερικός Έλεγχος. Πειραιάς Εκδόσεις : Business Plus.
- Καραμάνης, Κ. (2008). Σύγχρονη Ελεγκτική. Αθήνα: Εκδόσεις Ο.Π.Α.
- Κάντζος, Κ & Χονδράκη, Α. (2006). Ελεγκτική Θεωρία και Πράξη (2^η έκδοση). Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη ΑΕ
- Λουμιώτης, Β & Τζίφας Β. (2012). Βασικές Οδηγίες Εφαρμογής Διεθνών Προτύπων Ελέγχου. Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη ΑΕ
- Νεγκάκης, Χ. & Ταχυνάκης, Π. (2013). Σύγχρονα Θέματα Ελεγκτικής και Εσωτερικού Ελέγχου Σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου. Αθήνα: Εκδόσεις Διπλογραφία
- Πάσχας, Γ. & Τριανταφυλλίδης, Κ. (2006). Εσωτερικός Έλεγχος – Επένδυση στο Μέλλον. Αθήνα: Ημερίδα του Ελληνικού Ινστιτούτου Εσωτερικών Ελεγκτών.
- Παπαδάτου, Θ. (2005).Εσωτερικός και Εξωτερικός Έλεγχος Ανώνυμων Εταιρειών. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλας.
- Παπαστάθης, Π. (2014). Ο Σύγχρονος Εσωτερικός Έλεγχος στις Επιχειρήσεις – Οργανισμούς και η Πρακτική Εφαρμογή του (Α' Τόμος)
- Παπαστάθης, Π. (2003). Ο Σύγχρονος Εσωτερικός Έλεγχος και η Πρακτική Εφαρμογή του (Ανανεωμένη Έκδοση). Αθήνα.
- Παππάς, Α. (1999). Εισαγωγή στην Ελεγκτική. Αθήνα
- Σπάθης, Χ. (2002). Εμπειρική Διερεύνηση της Παραποίησης Οικονομικών

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

- Amat, O., Gowthorp C. (2005). Creative Accounting: Nature, Incidence and Ethical Issues” Journal of Economic.
- Allen and Overy (2002). Sarbanes – Oxley Act of 2002: The Most Significant Governance and Securities Law Reform Enacted in the US in Years
- Auditing Practices Committee (1980). Auditing Standards and Guidelines Explanatory forward para. 2
- Baude, J. (1996) Ελεγκτική – Λογιστικοί Έλεγχοι και Πραγματογνωμοσύνη. Β' Τόμος σειράς Εγκυκλοπαίδεια του Λογιστού. Αθήνα

- Bierman, H. (2008) Accounting – Finance lessons of Enron: a case study. World Scientific Publishing, Singapore.
- Coram, P., Ferguson, C., Moroney, R. (2006) The Value of internal Audit in Fraud Detection. Department of Accounting and Business Information Systems.
- Clarke, T. (2007). International Corporate Governance . Routledge, United States of America.
- Elliot, B., Elliot, J. (2008) Financial Accounting and Reporting . Twelfth edition. Prentice Hall.
- Healey , P., Palepu, K. (2003). The Role of Enron. The Journal of Economic Perspectives

ΒΡΟΟΓΡΑΦΙΑ:

- Δρογαλάς, Γ. (2005). Εννοιολογικό πλαίσιο εσωτερικού ελέγχου. Θεωρητική προσέγγιση και πραγματική μελέτη περίπτωσης. Διοικητική Ενημέρωση, σελ. 52-65
- Δρογαλάς, Γ., Δ. Φωτιάδης, Θ., & Σουμπερνιώτης, Δ. (2006). Εννοιολογικό πλαίσιο Εσωτερικού Ελέγχου: Θεωρητική προσέγγιση και πρακτική, μελέτη περίπτωσης. Διοικητική Ενημέρωση, 32, σελ. 52-65.
- Μπαραλέξης , Σ. (2004). Creative accounting in small advancing countries: The Greek case. Managerial Auditing Journal, 19 (3), pp. 440-461.
- Amat, O., Blake, J., & Dowds, J (1999). The ethics of creative accounting. Economics Working Paper 349, Department of economics and Business. Universitat Pompeu Florida
- American Accounting Association. (1973) A. Statement of Basic Auditing Concepts. Vol. 39, p.26. Sarasota Florida.
- Bayou, M., & Reinstein, A. (2001) A Systematic View Of Fraud: Explaining its Strategies, Anatomy and Process. Critical Perspectives in Accounting, 12, pp. 383-403.

